

**PAULETTE VERDOOT, EEN BALLERINA, EEN MEDAILLE, EEN
DRAMA en PAULETTE VERDOOT EN EGYPTE**

Marcel M. Celis
Eugène Warmenbol

PRIJS VOOR DE LEDEN 10€
PRIJS VOOR NIET LEDEN 19,5€
Mits 3€ voor de verzending- en verpakkingskosten
BE30 7512 0356 1311
BIC AXABBE22

WOORD VAN DE VOORZITTER

Wij hebben onze Algemene Vergadering achter de rug en er zijn enkele informaties van algemeen nut te melden aan de niet-aanwezigen.

- Schuilt er in één van jullie een bekwame archivaris die ons archief wil bewaren en ordenen? Gelieve contact op te nemen met de voorzitter.
- Voor diegenen die hun medaille nog niet hebben gekregen; mits storting van 5 € wordt ze U opgestuurd.
- Ook het gratis boek "De medailles van het Bestendig Festival van Antwerpen van 1885 tot 2004" kan voor 6 € opgestuurd worden.
- Er is een nieuwe publicatie beschikbaar "Paulette Verdoot; een ballerina, een medaille, een drama", geschreven door ons lid Marcel Celis, en beschikbaar voor 13 €, verzending inbegrepen.

Veel verzamelplezier.

Stefan De Lombaert

LE MOT DU PRÉSIDENT

Nous avons eu notre Assemblée Générale et il y a quelques informations d'intérêt général pour les non-participants.

- Nous sommes à la recherche de textes francophones pour publication dans le Flash.
- Y a-t-il un archiviste qualifié parmi vous qui veut préserver nos archives et peut les organiser? S'il vous plaît contacter le président.
- Pour ceux qui n'ont pas encore reçu leur médaille; contre paiement de € 5 elle vous sera envoyée.
- Le livre gratuit "De medailles van het Bestendig Festival van Antwerpen van 1885 tot 2004" peut être envoyé pour € 6.
- Il y a une nouvelle publication disponible; "Paulette Verdoot; een ballerina, een medaille, een drama", écrite par notre membre Marcel Celis, et disponible pour € 13, frais de port inclus.

Beaucoup de plaisir de collection.
Stefan De Lombaert

NO MORE FISH BOWLS

Vz. –

We zien een (ongelukkige) vis in een veel te kleine viskom. Hij staat voor een dilemma. Ofwel blijft hij zitten, groeit en sterft ten slotte aan het gebrek aan leefruimte. Ofwel springt hij eruit en wordt een vis op het droge. En pas op het droge voelt de vis nattigheid. Maar het is te laat, hij is al te groot... hij is groter dan de opening... ontsnappen is niet meer mogelijk. Het is het symbool van de mens die vastzit in zijn te kleine leefruimte en er sterft.

Getekend links langs de rand: *dany tulken*

Kz. NO / MORE / FISH / BOWLS / O / O / O

De letters O zijn de laatste luchtballen van de vis en het woord FISH zit gevangen in zo'n luchtbel.

Onderaan links het logo van de vzw Promotie van de Medaille met eronder het nummer.

62

2015, Mauquoy Medal C°, 70 mm, brons, genummerde oplage van 1 tot 115.

De beelden van Dany Tulkens worden gemaakt van geslagen en gelast brons. Bij elk werk wordt getracht een verhaal te vertellen. Je moet hem zeker eens googelen... <http://danytulkens.com>

Atelier: Kolonel Begaultlaan 15, 3012 Wilsele – 0475/257866 – dany.tulkens@telenet.be

Commentaar van Karel Soudijn:

Vanmiddag bracht de post 'No more fish bowls' van Dany Tulkens. Dank voor het versturen hiervan! Het is prettig om te zien dat voorzijde en keerzijde van deze medaille goed op elkaar aansluiten. De tekst op de keerzijde is niet alleen de titel van de penning, maar beeldt ook heel aardig een onderdeel van het thema uit (de combinatie van letters en luchtballen).

Als 'buitenlander' vind ik de medaille meteen goed in de Belgische traditie van absurdisme passen (dat begrip is bedoeld als een compliment). Een goede medaille biedt altijd meer dan je op het eerste gezicht denkt waar te nemen. Dat is ook hier het geval. De viskom valt eenvoudig maar efficiënt samen met de rand van de medaille. Maar op het tweede gezicht? Als ik met een vinger het reliëf van de vis voel, dan realiseer ik me dat de viskom toch eigenlijk ook afwezig is, want een vis in een kom kunnen we van buitenaf niet voelen -- de vinger zou dan alleen langs het gladde oppervlak van de glazen kom moeten gaan.

Aan de ene kant is dit misschien het gevolg van beperkingen van een kunstenaar die niet erg vertrouwd is met het maken van medailles. Maar aan de andere kant is het ook een fraai 'extra': de kom is er wel, en de kom is er tegelijkertijd ook niet. Zit er water in de kom? Dan zouden de strepen op de staart van de vis binnen de kom net

iets anders zichtbaar worden dan buiten de kom (de breking van licht door water). De strepen lopen echter 'gewoon' door...

Met het bovenstaande bedoel ik, dat het hier een medaille betreft die weer eens tot allerlei overpeinzingen aanleiding geeft. Ik vind dat altijd mooi.

Hartelijke groeten,
Karel Soudijn

Commentaar van Gabriël Stautemas:

Een veel te grote vis voor de bokaal waarin hij is geplaatst laat zijn ongemakkelijke positie kennen door de verloren luchtbellen op de keerzijde. Als we de bezorgdheid voor de mens en de natuur die Dany Tulkens in zijn werk vertolkt in overweging nemen kunnen we vermoeden dat de kunstenaar refereert naar de dreigende overbevolking van onze planeet. De mensheid geraakt in een identieke ongemakkelijke positie als de vis in zijn te kleine bokaal waaruit het water ook lijkt verdwenen. De luchtbellen fungeren als noodsignaal.'

Met de beste groetjes,
Gabriël.

DE AANWEZIGHEIDSPENNING VAN 21.03.2015

63

Vz. ALPHONSE MICHAUX (bovenaan rechts langs de rand)

1860 – 1928 – 2010 (onderaan rechts langs de rand)

De buste van Alphonse Michaux kijkend naar rechts met op de achtergrond het oude Munthuis van Brussel.

Kz. PROMOTION MEDAILLE PROMOTIE (bovenaan langs de rand) / 21· 03 · 2015 (onderaan langs de rand)

ALGEMENE / VERGADERING / — / ASSEMBLEE / GENERALE (in het veld)

2015, Koninklijke Munt, 37 mm, tombak, 60 exemplaren, zilver, 1 exemplaar.

Numismatische Publicaties Luc Vandamme

Marit Hartman,

*Een monument kan zo groot zijn als een pink
82 pagina's, alle medailles afgebeeld in kleur
25€*

IBAN BE30 7512 0356 1311 BIC AXABBE22

www.medailles-penningen.be

Zevenboomkensisstraat 17 – 3570 Alken – GSM0478265202

BRUSSEL IN DE HOLLANDSE PERIODE DOOR DE OGEN VAN BRAEMT & JOUVENEL – Deel I

**Albert Denayer
Luc Vandamme**

DE KRONING VAN WILLEM I TOT KONING DER NEDERLANDEN

*Collectie Penningkabinet Brussel
Schaal 1,5:1*

Vz. GVILIELMVS I. (links langs de rand) / BELGARVM REX. (rechts langs de rand)

Hoofd van de koning naar links.

Getekend onder de halsafsnede: BRAEMT FECIT.

Variant met (minder kort bij de halsafsnede): BRAEMT. F.

Kz. BRUXELLIS / DIE XXI SEPTEMBRIS / MDCCCXV. (in de afsnede)

Een altaar waarop een kussen en een scepter ligt. Op de scepter ligt een rol perkament waarop men kan lezen: GRONDWET / VAN HET / KONINGRY / DER / NEDERLA Voor het altaar staat een pijlenbundel. Links staat een antiek geklede figuur met een diadeem op het hoofd, de Nederlandse maagd, die een kroon aanbiedt. Rechts staat de koning, gekleed met de Koninklijke mantel met hermelijn, die zijn rechterhand op de rol perkament legt.

Getekend links op de afsnede: BRAEMT FECIT

1815, 's Rijks Munt te Utrecht, 45 mm, brons, 45,96 gram, zilver, 50,54 gram.

Biografie

Willem Frederik Prins van Oranje-Nassau, Den Haag, 24 augustus 1772 – Berlijn, 12 december 1843.

Op 16 maart 1815 riep hij zichzelf in Den Haag uit tot Koning der Verenigde Nederlanden en hertog van Luxemburg, alhoewel de definitieve akte pas op 9 juni zou plaats vinden. De eedaflegging gebeurde op 30 maart 1814 in de Nieuwe Kerk te Amsterdam. Hiermee bewees hij ongetwijfeld zijn trouw aan de bondgenoten tegen Napoleon. Deze laatste verscheen plots weer op 1 maart 1815 op de kust van de Provence, met alle gevolgen vandie! De erkenning volgde na het Congres van Wenen waar zijn koningstitel, de titel van hertog van Limburg en groothertog van Luxemburg, werden erkend.

http://nl.wikipedia.org/wiki/Willem_I_der_Nederlanden

Bibliografie

P.O. van der Chijs, *Berigt nopens de in 's rijks munt te Utrecht vervaardigde en algemeen verkrijgbaar gestelde Nederlandsche gedenkpenningen*, in het *Tijdschrift voor Algemeene Munt- en Penningkunde*, deel I, 1838, p. 66¹.
 Guioth, *Appel aux numismates*, in *Revue de la Numismatique belge*, Bruxelles, 1848, Tome IV, n° 27, p. 93.
 Guioth, *Graveurs en médailles et Monnaies*, Joseph-Pierre Braemt, in *Revue de la Numismatique belge*, Bruxelles, 1853, 2e série, Tome III, n° 1, p. 194.
 Jacob Dirks, *Beschrijving der Nederlandsche of op Nederland en Nederlanders betrekking hebbende penningen, geslagen tusschen November 1813 en November 1863*, Eerste Deel, Haarlem, 1889, n° 61, p. 82, pl. IX.
 Jan Lippens, *Catalogus van de patrijzen & matrijzen van het Museum van het Munthof, Boekdeel II, Niet-monetair slaggereedschap (tot 1880)*, n° 895, p. 77.
 Mr. F. J. Haffmans, Kunst en Antiekhandel, uitgevoerd in gegoten ijzer, zgn. *Fer de Berlin*, 45 mm, 120€.
 Alph. De Witte, *Catalogue des poinçons et matrices du musée de l'hôtel des monnaies de Bruxelles*, Bruxelles, 1912, n° 4, p. 190.

HEROPRICHTING VAN DE ACADEMIE VOOR WETENSCHAPPEN EN LETTEREN

Schaal 2:1

Vz. GUILIELMUS I. (links langs de rand) / BELGARUM REX. (rechts langs de rand)
 Hoofd van de koning naar rechts.
 Getekend onder de halsafsneede: BRAEMT F.

Kz. NUMISMA / ACADEMIAE / SCIENTIARUM / ET LITERAR. / BRUXELL. (in het veld)
 De tekst in het veld tussen twee olijftakken samengebonden met een strik.

1816, 32,82 mm, zilver, 15,23 gram, brons, 15,92 gram, in muntslag geslagen

Onderwerp

De Koninklijke Academie van Wetenschappen en Letteren van Brussel ontstond uit een *Société littéraire* opgericht in 1769 met het akkoord van keizerin Maria Theresia. De Fransen schafte ze in 1794 weer af en Willem I heeft ze heropgericht in 1816. De door Braemt gegraveerde aanwezigheidspenning werd uitgereikt vanaf 1818.

¹ Deze medaille werd in 1830 verkocht voor 2,25 gulden in brons en voor 9,75 gulden in zilver.

http://nl.wikipedia.org/wiki/Koninklijke_Vlaamse_Academie_van_Belgi%C3%AB_voor_Wetenschappen_en_Kunsten

In 1964 bestelde de *Académie royale de Belgique* een naslag van de aanwezigheidspenning die werd uitgereikt vanaf 1818, op de zittingen van de Academie. De door Braemt gegraveerde beeldenaar van koning Willem I werd gebruikt voor een aanwezigheidspenning met een diameter van 33 mm en voor een beloningsmedaille met een diameter van 50 mm (zie volgende medaille). De oorspronkelijke matrijs werd door de Académie Royale aan de Munt overgemaakt.

Vz. GUILIELMUS I (links langs de rand) / BELGARUM REX (rechts langs de rand)
Het hoofd van koning Willem I naar rechts.

Kz. NUMISMA / ACADEMIAE / SCIENTARUM / ET LITERAR. / BRUSCELL. EX.

1964, 33 mm, zilver (950), 10 exemplaren.

Bibliografie

Guioth, *Appel aux numismates*, in *Revue de la Numismatique belge*, Bruxelles, 1848, Tome IV, n° 49, p. 97.

Guioth, *Graveurs en médailles et Monnaies*, Joseph-Pierre Braemt, in *Revue de la Numismatique belge*, Bruxelles, 1853, 2e série, Tome III, n° 4, p. 195.

M.L. De Coster, *Catalogue du précieux cabinet de jetons d'or et d'argent formé par feu*, Bruxelles, 1885, herdruk Familia et Patria, 1978, n° 1042, p. 236.

Jacob Dirks, *Beschrijving der Nederlandsche of op Nederland en Nederlanders betrekking hebbende penningen, geslagen tusschen November 1813 en November 1863*, Eerste Deel, Haarlem, 1889, n° 117, p. 111, pl. XV.

Jan Lippens, *Catalogus van de patrijzen & matrijzen van het Museum van het Munthof, Boekdeel II, Niet-monetair slaggereedschap (tot 1880)*, n° 924-926, p. 80.

Luc Smolderen, *La médaille en Belgique des origines à nos jours*, Wetteren, 2009, p. 100.

Alph. De Witte, *Catalogue des poinçons et matrices du musée de l'hôtel des monnaies de Bruxelles*, Bruxelles, 1912, n° 24, p. 191.

BELONINGSMEDAILLE VAN DE ACADEMIE VOOR WETENSCHAPPEN EN LETTEREN

Collectie Penningkabinet Brussel

Vz. GUILIELMUS I. (links langs de rand) / BELGARUM REX (rechts langs de rand)
Hoofd van de koning naar rechts.
Getekend onder de halsafsnede: BRAEMT FECIT.

Kz. PALMA / ACADEM. REGIAE / SCIENT. ET LITER. / BRUXELL. EX / LARGIT. PRINC. (in het veld)
De tekst in het veld omringd door een lauwerkrans onderaan samengebonden met een strik.

1816, 50 mm, zilver, 61,7 gram, brons, 45,72 gram.

Bibliografie

Guioth, *Appel aux numismates*, in *Revue de la Numismatique belge*, Bruxelles, 1848, Tome IV, n° 48, p. 97.

Guioth, *Graveurs en médailles et Monnaies*, Joseph-Pierre Braemt, in *Revue de la Numismatique belge*, Bruxelles, 1853, 2e série, Tome III, n° 5, p. 195/196.

Jacob Dirks, *Beschrijving der Nederlandsche of op Nederland en Nederlanders betrekking hebbende penningen, geslagen tusschen November 1813 en November 1863*, Eerste Deel, Haarlem, 1889, n° 117, p. 111, pl. XV..

Jan Lippens, *Catalogus van de patrijzen & matrijzen van het Museum van het Munthof, Boekdeel II, Niet-monetair slaggereedschap (tot 1880)*, n° 896-898, p. 77.

OPRICHTING VAN DE ACADEMIE VOOR SCHONE KUNSTEN TE BRUSSEL

Collectie Penningkabinet Brussel

Vz. GVILIELMVS I. (links langs de rand) / BELGARVM REX. (rechts langs de rand)
Hoofd van de koning naar links.
Getekend onder de halsafsnode: BRAEMT FECIT

Kz. ACADEMIA REG. / BRUXELLENSIS / ARTIS GRAPHICAE / ELEMENTIS DOCENDIS / INSTITUTA / M D CCC XVII. (in het veld)
De tekst in een lauwerkrans.

1817, 50 mm, zilver, 23,47 gram, brons, 41,71 gram, 37 mm, brons, 19,9 gram.

Rand: 3^E ACC: J: VAN DER SANDE 1^E DIV: PRINC: MD CCCXXVII.
1827, 37 mm, brons, 20,79 gram

Rand: PREMIER M. DE WAGENEER PRINC : 2ME DIVIS : MDCCCXXVIII
1828, 41 mm, brons, hanger.

Rand: SECOND C.HERIN D'APRES LA TETE ANTIQUE M D CCC XXVII
1827, 37,31 mm, zilver, 23,47 gram

Rand : PREMIER M. DE WAGENEER PRINC : 2ME DIVIS : M D CCC XXVII.

Onderwerp

De school werd op 30 september 1711 gevestigd in een kamer van het stadhuis. In 1762 komt de school in een zware crisis terecht en zoekt zijn heil en bescherming bij Karel van Lorreinen. Deze hoge bescherming levert echter geen financiële ademruimte en men dient zich tot particulieren te wenden om te overleven. Na veel moeilijkheden kan men terug openen in 1800 maar de periode van de Franse bezetting laat de school verzinken in een periode van lethargie die duurt tot in 1830.

Bibliografie

Guioth, *Appel aux numismates*, in *Revue de la Numismatique belge*, Bruxelles, 1848, n° 223, p. 445.

Guioth, *Graveurs en médailles et Monnaies*, Joseph-Pierre Braemt, in *Revue de la Numismatique belge*, Bruxelles, 1853, 2e série, Tome III, n° 7/8, p. 196, n°10 en n° 13, p. 197.

Jacob Dirks, *Beschrijving der Nederlandsche of op Nederland en Nederlanders betrekking hebbende penningen, geslagen tusschen November 1813 en November 1863*, Eerste Deel, Haarlem, 1889, n° 105/106, p. 102/103, pl. XIV + 3^e deel, n° 105a, p. 8.

Graaf Arnold DU MONCEAU de BERGENDAL, *Kamer der Volksvertegenwoordigers, Catalogus van de stukken der verzameling van munten en penningen op 30 juni 1930*, Brussel, 1930, n° 3, p. 1

Jan Lippens, *Catalogus van de patrijzen & matrijzen van het Museum van het Munthof, Boekdeel II, Niet-monetaire slaggereedschap (tot 1880)*, n° 908-914, p. 79.

Albert Denayer, *Médailles relatives à la ville de Bruxelles émises pendant la période hollandaise : 1815-1830* in: *Les Numismates de Bruxelles*, Périodique mensuel, n° 487, Mai 2005, nr. 38.

Luc Smolderen, *La médaille en Belgique des origines à nos jours*, Wetteren, 2009, p. 100.

Vz. Blanco

Kz. ACADEMIA REG. / BRUXELLENSIS / ARTIS GRAPHICAE / ELEMENTIS DOCENDIS / INSTITUTA / M D CCC XVII.

De tekst in een lauwerkrans.

1817, 50 mm, brons, 37,5 g, 37 mm, brons, hangertje, 20,82 g.

Bibliografie

Guioth, *Graveurs en médailles et Monnaies*, Joseph-Pierre Braemt, in *Revue de la Numismatique belge*, Bruxelles, 1853, 2e série, Tome III, n° 8/9, p. 196.

Jacob Dirks, *Beschrijving der Nederlandsche of op Nederland en Nederlanders betrekking hebbende penningen, geslagen tusschen November 1813 en November 1863*, Eerste Deel, Haarlem, 1889, n° 106, p. 103.

BELONINGSMEDAILLE ACADEMIE VOOR SCHONE KUNSTEN - BRUSSEL

Vz. GUILLAUME PREMIER ROI DES PAYS-BAS. (rondom langs de rand)

Hoofd van de koning naar rechts.

Getekend onder de halsafsnede: BRAEMT FECIT.

Kz1. SOCIÉTÉ / ROYALE / DES BEAUX-ARTS / À BRUXELLES

Tekst in het veld in een lauwerkrans van bloemen.

1817, 50 mm, brons, 71 g.

13a

14a verschil !

15a

Stempelmateriaal Koninklijke Munt

Op de rand:

1: F. THYS PRIX D'INTERIEUR 1821

1821, Penningkabinet Brussel, 50 mm, brons, 63 g.

PRIX D'HISTOIRE. CHARLES L: PICQUE. DE DEYNSE. M D CCC XXIV.

1824, Munt- & Penningkabinet Brussel, 50 mm, brons verguld, hanger, 64,68 gram.

69

Kz2. ★ ACADÉMIE ROYALE DES BEAUX-ARTS ★ BRUXELLES

Tekst binnen een dubbele cirkel, de binnenste cirkel is een koord.

1817, 50 mm, brons, 71 g.

Bibliografie

Guioth, *Graveurs en médailles et Monnaies*, Joseph-Pierre Braemt, in *Revue de la Numismatique belge*, Bruxelles, 1853, 2e série, Tome III, n° 13, p. 197.

Jan Lippens, *Catalogus van de patrijzen & matrijzen van het Museum van het Munthof*, Boekdeel II, *Niet-monetair slaggereedschap (tot 1880)*, n° 915-917, p. 79.

Collectie Penningkabinet Brussel

Vz1. GUILLAUME PREMIER ROI DES PAYS-BAS (rondom langs de rand)
 Hoofd van de koning naar rechts.
 Getekend onder de halsafsnede: BRAEMT FECIT.

Kz1. ACADEMIE / ROYALE / DE / BRUXELLES
 Tekst in het veld in een lauwerkrans van lauriertakken.

Vz2. GUILLELMUS I (links langs de rand) / BELGARUM REX (rechts langs de rand)
 Hoofd van de koning naar links.
 Getekend op de halsafsnede: BRAEMT F

Kz2. ACADEMIE / ROYALE / DE / BRUXELLES
 Tekst in het veld in een brede lauwerkrans van lauriertakken onderaan samengebonden met een strik.

1817, 50 mm, zilver, 49,43 gram, 50,52 gram, 51,51 gram, 53,15 gram, 59,61 gram (uitgevoerd als hanger), verguld brons, 62,91 gram, brons, 71,75 gram, 72,21 gram.

Veel van deze medailles hebben een randopschrift o.a.

J.CAILLOUX, PREMIER D'APRÈS L'ARCHITECTURE 1818

SECOND J.B. COLLINET ARCHITECTURE COMPOS: 1820

ARCHITECTURE COMPOS : 1820 SECOND COLLINET

PREMIER C: PYCKE D'APRES FIG: ANTIQUE 1821

D'APRES FIG : ANTIQUE 1821 PREMIER C :PYCKE

PREMIER I :B : JANSSENS ARCHITECTURE 2ME DIVIS : 1821

SECOND C : PICQUE D'APRES NATURE 1822 (zilver, 50 mm, 51,51 gram)

PREMIER D'APRÈS NATURE CHARLES PICQUÉ. MDCCCXXIII (verguld brons, 50 mm, 53,28 gram)

SECOND N : DINNE ARCHITECTURE COMPOS : 1826 (zilver, 50 mm, 49,43 gram)

I : F THYS PRIX D'INTERIEUR 1821 (verguld zilver, 50,05 mm, 63,72 gram)

Bibliografie

Guioth, *Graveurs en médailles et Monnaies*, Joseph-Pierre Braemt, in *Revue de la Numismatique belge*, Bruxelles, 1853, 2e série, Tome III, n° 14, p. 197.

Jacob Dirks, *Beschrijving der Nederlandsche of op Nederland en Nederlanders betrekking hebbende penningen, geslagen tusschen November 1813 en November 1863*, Eerste Deel, Haarlem, 1889, n° 107, p. 103, pl. XIV.

Alph. De Witte, *Catalogue des poinçons et matrices du musée de l'hôtel des monnaies de Bruxelles*, Bruxelles, 1912, n° 15/17, p. 191.

BELONINGSMEDAILLE ACADEMIE ROYALE DE BRUXELLES

Stempelmateriaal Koninklijke Munt

Vz. GUILLAUME PREMIER ROI DES PAYS-BAS. (rondom langs de rand) / ACADEMIE R^E DE BRUXELLES (op de rand)

Hoofd van de koning naar rechts.

Getekend onder de halsafsnede: BRAEMT FECIT.

Kz1. Blanco

1817, Koninklijke Munt, 36 mm, brons, 18,36 gram.

Kz2. 3me ACC^t. J^s. J^e. VAN GESTEL. ARCHITECTURE 2^e DIVISION MDCCCXXIII

Tekst gegraveerd in het veld.

Kz3. SECOND / G. LUYCKX / D'APRÈS / LES PRINCIPES / TROIS. DIV. / 1818

Kz4. SECOND / G. MEURET / D'APRÈS / LES PRINCIPES / SECOND. DIV. / 1818.

1818, Koninklijke Munt, 36,78 mm, zilver, 22,08 gram, 21,18 gram, brons, 23,18 gram.

Kz5. SECOND ACC. / DOMINICQ. / JACOBS / TROIS.DIV / D'APRES PRINC. / 1819

1819, Munt- & Penningkabinet Brussel, 36 mm, brons, 18,36 g.

Kz6. SEC^d ACC: / G: LUYCKX / D'APRES LES / TETES ANTIQUES / 1820

1820, 36,84 mm, zilver, 22,08 gram, 21, 18 gram, brons, 28,11 gram.

Kz7. 3ME ACC^T / P^E DE DROOGERS. / D'APRÈS LA TÊTE / ANTIQUE. / M D CCC XXIII.

1823, Munt- & Penningkabinet Brussel, 37 mm, brons, 23,06 g.

Kz8. 3ME CLASSE / D'ARCHITECTURE. / 2ME ACCESSIT / A^E CAROUY. / M D CCC XXV

1825, Munt- & Penningkabinet Brussel, 36,8 mm, brons.

Kz9. 3ME CLASSE / D'ARCHITECTURE. / 2ME ACCESSIT / A^E CAROUY. / M D CCC XXV.

1825, 36,88 mm, brons, 27,53 gram.

Kz10. 3.ME ACCES: / FERD: DAEMS / 2.ME DIVISION / 1826

1826, Munt- & Penningkabinet Brussel, 36,9 mm, brons, hanger.

Met op de rand: ACADEMIE R^{LE} DE BRUXELLES en handtekening graveur weggesleten:

Kz11. SEC: ACC: / I:B: COPS / D'APRES LES / TETES ANTIQUE / 1821

1821, Munt- & Penningkabinet, 36,75 mm, brons, hangertje.

Kz12. I^R ACC: / I: KLAIZE / D'APRES / LES PRINCIPES / I^B DIVIS / 1822

1822, Munt- & Penningkabinet Brussel, 36 mm, brons.

Kz13. I^R ACC / P: GAUCHEZ / D'APRES / LES PRINCIPES / 3ME DIVIS : / 1822

1822, Munt- & Penningkabinet Brussel, 36 mm, brons.

Kz14. 3ME ACC: / P. DE TRAMASURE / D'APRES / FIGU: ANTIQUE / 1822

1822, Munt- & Penningkabinet Brussel, 36,8 mm, brons.

K15. 3ME ACCESS : FERD : DAEMS 2ME DIVISION 1826

1826, Munt- & Penningkabinet Brussel, 37 mm, brons, 24,37 gram

Bibliografie

Guioth, *Appel aux numismates*, in *Revue de la Numismatique belge*, Bruxelles, 1848, Tome IV, n° 225, p. 445.

Guioth, *Graveurs en médailles et Monnaies*, Joseph-Pierre Braemt, in *Revue de la Numismatique belge*, Bruxelles, 1853, 2e série, Tome III, n° 15, p. 196/197.

Jacob Dirks, *Beschrijving der Nederlandsche of op Nederland en Nederlanders betrekking hebbende penningen, geslagen tusschen November 1813 en November 1863*, Eerste Deel, Haarlem, 1889, n° 110, p. 104.

André Despretz, *Academia Gandavensis in Nummis, Penningen die betrekking hebben op de Gentse Universiteit*, Gent, 1997, n° 1.2.1., p. 21/22.

Jan Lippens, *Catalogus van de patrijzen & matrijzen van het Museum van het Munthof, Boekdeel II, Niet-monetaire slaggereedschap (tot 1880)*, n° 918, p. 79.

WAPENS VAN DE STAD BRUSSEL

Vz₁. ---

Gekroond wapenschild van de stad Brussel

Getekend onder wapenschild: Ad: JOUVENEL (bestaat ook ongetekend)

Kz₁. S. P. Q. B.

= Senatus Populus Que Bruxellensis (*de Raad en het Volk van Brussel*)
in eikenkrans.

Vz₂. idem Kz₁.

1818, achthoekig, 31 mm, koper, brons, zilver (11,1 gram).

Collectie Penningkabinet Brussel
Schaal 2:1

Vz. –

Het wapenschild van de stad Brussel.

Getekend links onderaan op het wapenschild: BRAEMT F.

Kz. S.P.Q.B. (in het veld)

Twee lauriertakken een lauwerkrans vormend met in het veld de tekst.

Volgens Dirks werd deze penning in 1823 ook gebruikt als beloning in de Stadschool te Brussel.

Bibliografie

Guioth, *Graveurs en médailles et Monnaies*, Joseph-Pierre Braemt, in *Revue de la Numismatique belge*, Bruxelles, 1853, 2e série, Tome III, n° 16, p. 198.

Jacob Dirks, *Beschrijving der Nederlandsche of op Nederland en Nederlanders betrekking hebbende penningen, geslagen tusschen November 1813 en November 1863*, Eerste Deel, Haarlem, 1889, n° 121, p. 115 (Volgens Dirks werd deze medaille in 1823 ook gebruikt als beloningsmedaille in de Stedelijke School te Brussel).

Vz₃. idem Vz₁.

Kz₃. ASSURANCE À PRIMES CONTRE L'INCENDIE (rondom)

COMPAGNIE DE BRUXELLES (in het veld, binnen een cirkel)

1821, achthoekig, 31 mm, koper, brons, zilver (12,05 gram)

Onderwerp:

Achthoekige aanwezigheidspenning voor de leden van het Brussels regentschap (Vz₁/Kz₁).

De brand die op 30 december 1820 het paleis van Zijne Koninklijke Hoogheid de Prins van Oranje en het aanpalend paleis van de Staten-Generaal verwoestte, ligt aan de oorsprong van de oprichting van de *Compagnie de Bruxelles*. Meer informatie vindt U in het boek van Giacomo Landi.

Bibliografie:

Guioth, *Appel aux numismates*, in *Revue de la Numismatique belge*, Bruxelles, 1848, Tome IV, n° 61, p. 99 & n° 91, p. 104 & n° 249, p. 449.

Guioth, *Graveurs Belges vivants*, n° 1, p. 199.

Alph. De Witte, *Catalogue des poinçons et matrices du musée de l'hôtel des monnaies de Bruxelles*, Bruxelles, 1912, n° 2, p. 189 (Ø 32 mm – J.B. JOUVENEL).

Het Vorstenportret op munt & biljet, p. 65.

Jacobs Dirks, *Beschrijving der Nederlandsche of op Nederland en Nederlanders betrekking hebbende penningen geslagen tussen november 1813 en november 1863*, Haarlem, 1889, n° 121b, p. 115 - n° 143, p. 136 (vermeldt verkeerdelijk 1819 als uitgiftejaar).

Giacomo Landi, *De medailles van de verzekering België-Nederland-Luxemburg*, p. 47, 1998, Brussel.

De Coster, n° 1047, p. 237 (Kz3), n° 1049, p. 237 (gesigneerd A. JOUVENEL), n° 1050, p. 237 (Vz1 - ongesigneerd).

BELONINGSPENNING

Vz. GUILIELMUS I. (links) / BELGARUM REX. (rechts)

Hoofd naar rechts.

Getekend onder het hoofd: AD. JOUVENEL F.

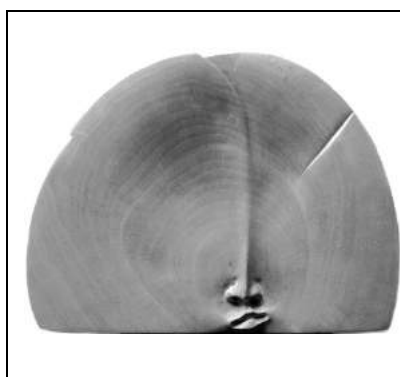
Kz. Blanco

1819, Jouvenel, 45 mm, brons

Bibliografie

Jacobs Dirks, *Beschrijving der Nederlandsche of op Nederland en Nederlanders betrekking hebbende penningen geslagen tussen november 1813 en november 1863*, Haarlem, 1889, 2de toevoegsel, nr. LX, afgebeeld in supplement pl. I.

Nota van Dirks: "om de boven, op bladzijde 7, opgegeven reden menen wij deze penning op het jaar 1819 te moeten brengen". Volgens mij vergeet Dirks de opgegeven reden te vermelden.

Numismatische Publicaties
Luc Vandamme

De familie Pauwels

24 pagina's, alle medailles afgebeeld in kleur
19,5€

IBAN BE30 7512 0356 1311 BIC AXABBE22

www.medailles-penningen.be

Zevenboomkensstraat 17 – 3570 Alken – GSM0478265202

UNE MÉDAILLE DE JACQUES-ANTOINE DASSIER

Didier JACQUEMIN

J.-A. Dassier. 1739 ; Charles-Emmanuel III de Savoie. Droit : B. cuirassé de trois quarts de face. CAR.EM.D.G.REX / SAR.CYP.ET.IER Revers : MINERVA DUX VICTORIA COMES Charles-Emmanuel debout, sous les traits d'un général romain, couronné par la Victoire et conseillé par Minerve. Ref.: Eisler, II, 167, 2. 81,65g. Dim: 55 mm. Argentée.

Nettoyée. Petits coups sur la tranche.

(Vente Elsen N° 105, lot 1486)

75

Cette médaille vous avait déjà été présentée dans un article paru dans le bulletin du Cercle en février 2010. Je vous présentais dans cet article le poinçon du revers de cette médaille conservé au musée de Genève :

Poinçon de Jacques-Antoine Dassier, 54.5 x 43.1 mm

J'ai eu l'opportunité d'acquérir cet exemplaire de la médaille superbe par sa gravure et étonnant par le portrait de face de Charles-Emmanuel III de Savoie qui mérite la rédaction d'une biographie sommaire :

CHARLES-EMMANUEL III, né en 1701 de **Victor-Amédée II** et de **Anne-Louise d'Orléans**. Successeur de son père en 1731, 2e roi de Sardaigne

Le roi avait été traumatisé par un père qui ne l'avait pas aimé et qu'il avait dû emprisonner pour conserver le trône, trois veuvages successifs et le décès prématuré de 6 enfants n'avaient rien arrangé, d'où un souverain morose, aux goûts simples et de plus en plus tourné vers une piété austère.

Il conserve néanmoins les principes et les conseillers de son père, mais il laisse ses ministres plus libres de suivre à leur gré les impulsions qu'il leur transmet, d'où la montée des grands chanceliers Zoppi et Caissotto et du général des finances Chapel de Saint-Laurent et la toute puissance du marquis d'Ormea puis de sa créature Bogino.

Cette équipe poursuit donc la politique despotique et bureaucratique de Victor-Amédée II, la vallée d'Aoste perd ses privilèges et son conseil des commis, le clergé est soumis au contrôle du gouvernement (nouveau concordat de 1740) et les communes sont soumises à l'autorité des intendants qui nomment les tout-puissants secrétaires de communauté. Néanmoins ses volontés de modernisation économique resteront théoriques et sans grands effets pratiques.

Il essaie d'abord une politique belliqueuse, durant la guerre de succession de Pologne (1733-1735), il s'allie aux Français et envahit le Milanais qu'il ne peut garder mais ce qui lui permet d'acquérir Novare et Tortone au traité de Vienne. Mais durant la guerre de succession d'Autriche (1740-48), il renverse ses alliances et s'allie à l'Autriche contre la France et l'Espagne, certes les Espagnols envahissent la Savoie puis le Piémont du sud et Nice. La bataille de l'Assiette en mai 1747 sauve la situation et au traité d'Acquisgrana, le roi peut récupérer ses provinces perdues agrandies du Haut-Novarais et d'une partie du Pavese (il faut renoncer à Plaisance et à Savone) (*voir mon article sur la guerre de succession d'Autriche*). Amer et dorénavant prudent, le roi va s'enfermer alors dans une stricte prudence pacifiste profitant du rapprochement austro-français et du *pacte de famille* (entre les différents royaumes Bourbons) d'où le silence de Turin lors du kidnapping de Mandrin par les troupes françaises qui violent la frontière du Guers en 1755 et enfin les mariages français de 1770 mais aussi la réconciliation avec Genève au traité de Turin de 1752.

D'ailleurs au fur et à mesure des années, le vieillissement du roi et de son équipe donne l'impression d'un affadissement politique, *les Royales Constitutions* de 1770 n'apportent rien de nouveau par rapport aux précédentes de 1723 et il paraît bien que le gouvernement n'est plus en lien avec les mutations sociales et culturelles des années 60 et 70.

Le roi aimait peu la Savoie où il ne vint jamais et dont il suspecta la fidélité durant la longue occupation espagnole de 1740-48, mais n'oublions pas la création d'un évêché propre à Chambéry en 1768 (au détriment de Grenoble et en remerciement de la passivité de Turin lors de l'achat de la Corse par les Français)

Il meurt à Turin en 1773, inhumé à la Superga.

Sources : « LA MAISON DE SAVOIE » par M. Palluel-Guillard, site internet officiel de la SAVOIE (sabaudia.org).

WILLEM VAN ALSENOY

Oudaan 6, 2000 ANTWERPEN

Tel. & Fax 03 / 232.14.29

GSM 0495 / 51.10.16

E-mail : willem@vanalsenoy.com

Website : <http://www.vanalsenoy.com>

AAN- EN VERKOOP VAN MUNTEN
REGELMATIG OPENBARE VEILINGEN
GROTE KEUZE IN BOEKEN EN BENODIGDHEDEN

IN DE VOETSPOREN VAN AGLANE DE NIVELLES

Firmin De Smet

In het jaar 2014 is het twintig jaar geleden dat een van onze laatste bekende graveurs ons verlaten heeft: Georges Aglave, beter bekend onder de poëtische artiestennaam Aglane. Waar hij vooral bekendheid verwierf voor zijn schilderkunst, schakelde hij op zijn vijfenveertigste nog over naar de graveerkunst. Met zijn eerste medaille '200ste verjaardag van de geboorte van Mozart' in 1957 werd hij al direct bekroond door de Koninklijke Academie van België.

In 1958 zal hij zijn tweede medaille ontwerpen, namelijk de officiële medaille van de stad Nijvel. Het zal dan aanslepen tot in 1969 vooraleer hij terug begon met het graveren van medailles. Dit uitstel heeft vermoedelijk te maken met zijn val aan de Heilige Mariakerk te Nieuwpoort. Bij deze restauratiewerken waaraan hij zijn medewerking verleende, verloor hij zijn rechteroog en liep zware verwondingen op aan het bekken. Doch, vanaf 1969 zal hij bijna jaarlijks één of twee medailles ontwerpen en dat tot aan zijn dood. In totaal zijn tot op heden 42 medailles van zijn hand gekend.

De meeste van zijn medailles hebben betrekking op de stad Nijvel en/of de muziek. Enkel een dertiental medailles werden ontworpen in opdracht, al de rest zijn ontsproten uit zijn eigen fantasie. Opvallend is ook dat zowel de voor- als keerzijde van zijn medailles steeds volledig benut werden. Het merendeel van zijn werken werd geslagen in de Koninklijke Munt van België. De dikte, het patina en de verzorgde afwerking vallen steeds op! Menigmaal vernam ik dat Aglane niet de gemakkelijkste kunstenaar was om mee te werken, de uitvoering van zijn medailles moest subliem zijn.

Als aandenken aan deze kunstenaar enkele opmerkingen en aanvullingen aan het speciaal nummer van de Flash Medailles van 2006: *Aglane de Nivelles 1912-1994, zijn medailles & plaketten*.

77

MEDAILLE TER GELEGENHEID VAN HUN 30-JARIG HUWELIJSFEEST

Slagaantal: 16 exemplaren waarvan 2 exemplaren verzilverd (hier afgebeeld) (Flash medailles Nr. 12)

Op de medaille van Camille Saint Saëns (Flash medailles Nr. 35) komt er een verkeert jaartal op voor, hij werd geboren op 9 oktober 1835 en niet in 1836.

Ter illustratie nog een andere medaille van Camille Saint-Saëns.

Vz. CAMILLE SAINT-SAËNS MEMBRE DE L'INSTITUT (rondom langs de rand)

De buste van de componist naar links.

Getekend rechts in de nek: P.LENOIR

Kz. COMMEMORATION DU CENTENAIRE DE LA NAISSANCE DE SAINT-SAËNS (rondom langs de rand)

Een man en een vrouw houden een lauwerkrans omhoog voor een harp en met eronder een opsomming van zijn voornaamste werken.

Onderaan links '1835' en rechts '1935'.

1935, 60 mm, brons.

Wat de voorzijde van de medaille van Dirk Martens bestaat er een éézijdige medaille, maar dan in zwart-bruine patine. (Flash medailles Nr. 11).

In Aalst noemen ze het standbeeld van Dirk Martens de zwarte man, vandaar waarschijnlijk het gebruik van deze patina

De medaille geslagen in 1969 voor de SIMCA-autofabriek bestaat ook in een gegoten versie (Flash medailles Nr. 41).

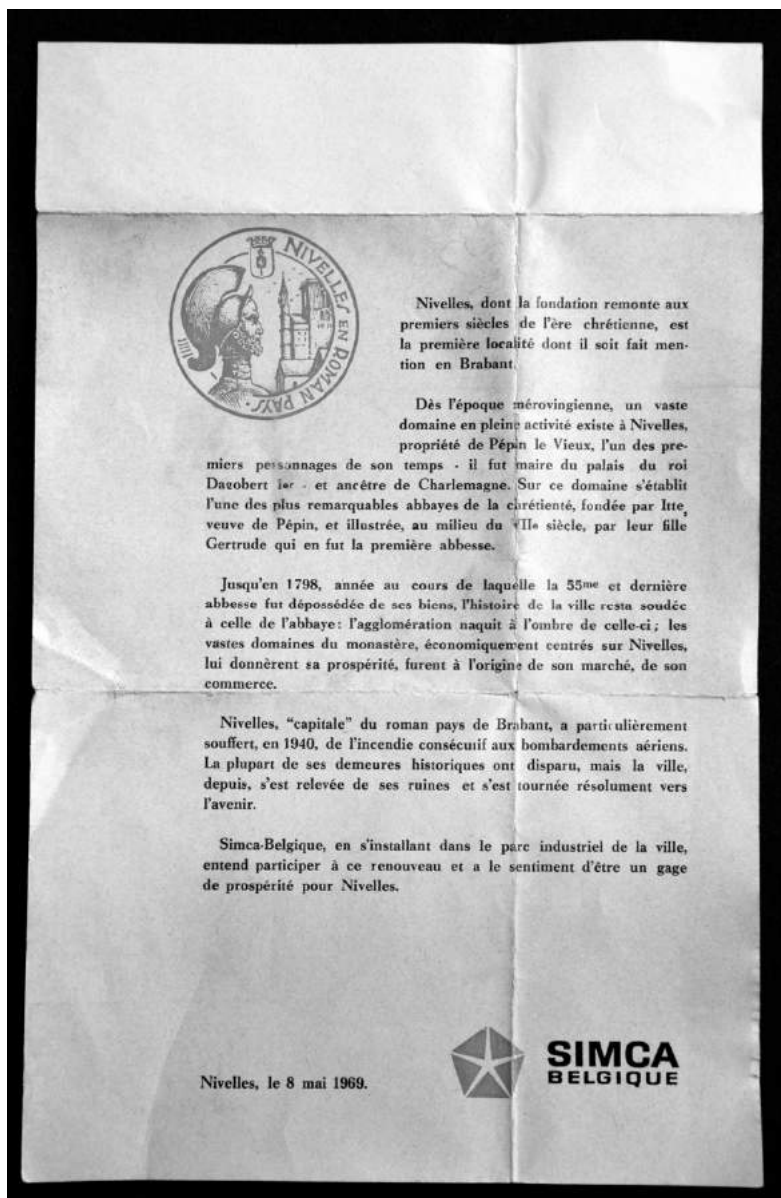

79

Deze medailles waren vergezeld van een tekst waarvan een afschrift hierbij.

De voorzijde van deze medaille wordt ook gebruikt als logo op een mooi bierglas, voor het speciaal bier 'Jean de Nivelles'.

Van zijn kinderen Luc en Cecile heb ik vernomen dat Aglane van zijn stad op weinig hulp en waardering kon rekenen. Cecile voegde er zelfs aan toe dat hij meer achting genoot bij de Nederlandstalige landgenoten. Aglane heeft ook veel meegewerkt aan de restauratie van de kerk. Maar bij het vervangen van het gotische schrijn van Sainte-Gertrude uit 1298, dat verwoest werd door de brand van 14 mei 1940, door een modern schrijn (1982) van de hand van Felix Roulin, was hij daar helemaal niet akkoord mee

Kunstenaars hebben hun eigen visie en soms een speciaal karakter, maar ondanks dit alles heeft Georges Aglave ons toch een prachtige reeks medailles nagelaten, waarvoor wij hem zeker dankbaar mogen zijn.

Zijn medailles werden al gedeeltelijk of volledig beschreven in volgende artikels:

- J. Lippens, *Numismatiques Nivelloise van de Cercle d'études Numismatiques*, 1984.
- A.J. Hennebert, *Alliance Européenne Numismatique*, 1989, Jg. 39, nr. 7.
- J. Toussaint, "Aglane de Nivelles", in: *The Medal*, 1989, nr. 15.
- F. De Smet, "Aglane de Nivelles 1912-1994", in: *Flash Medailles*, 2006, speciale editie en in *Flash Medailles*, 11e jg n° 2-31 april-juni 2007, p. 48.
- J. Lippens en A. Van Keymeulen, *De medaille in België van 1951 tot 1976*, 1980, nr. 697.

**UIT DE FIDEM CATALOGUS 2014
DE KEUZE VAN MARIT HARTMAN**

Canada – Magdalena Lesniak (1968) – Basic Social Cell, 2012 – 100 x 100 mm, brass

Germany – Roman Manevic (1941) – Poet Pushkin, 2012 – 90 x 80 mm, bronze

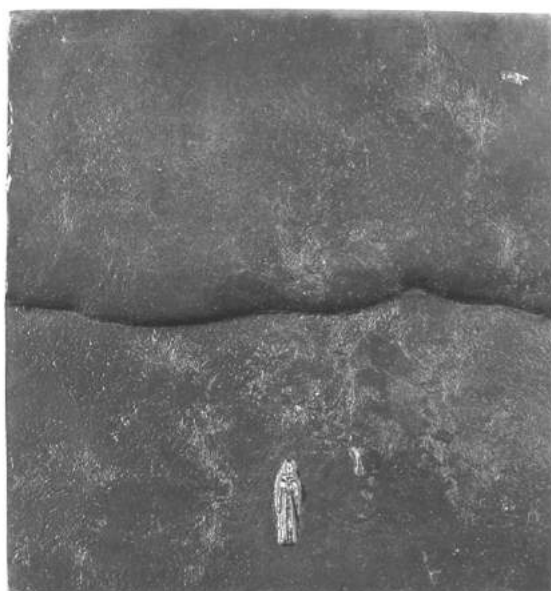
Hungary – Márta Csikai (1939) – Water, earth, sky 2, 2013 – 118 mm, bronze

Latvia – Inese Nātrina (1960) – Juris Hiršs, 2013 – 90 x 90 mm, bronze

Netherlands – Siemen Bolhuis (1956) – King Willem-Alexander – 53 x 83 mm, bronze

Poland – Andrzej Borcz (1957) – Landscape with a man, 2014 – 130 x 125 mm, bronze

Poland – Magdalena Dobrucka (1951) – Farewell to Pope, 2013 – 150 x 150 mm, bronze

Sweden – Thomas Qvarsebo (1947) – Carl XVI Gustav, 2013 – 150 mm, bronze

De commentaar van Marit Hartman: Je vroeg me een selectie te maken van mijn favoriete medailles uit de FIDEM catalogus 2014. Bepaald geen gemakkelijke opdracht! Er zijn zoveel prachtige medailles bij. Ik heb er 8 geselecteerd.

De Fidem catalogus 2014 kan besteld worden via Paul Huybrechts. Schitterend uitgegeven, 290 pagina's medailles in kleur en met een CD-Rom met het fotomateriaal.

**PORTRETMEDAILLES UIT DE VERZAMELING VAN
ROBERT BLANSAER.²
Deel II**

Dr. STAUTEMAS Gabriël

DE KINDER Roger

DE KINDER Roger (Gent 1919-1984) Belgisch politicus voor de BSP. Was gemeenteraadslid en schepen in Oostende (1947-1952 en 1959-1963) en volksvertegenwoordiger voor de BSP in het arrondissement Oostende-Veurne-Diksmuide (1958-1963). Nadien werd hij provinciegouverneur in Oost-Vlaanderen (1963-1984).

P 09-01

*Bracke Roger³ - 1963 - Fibru.
Geslagen in verzilverd brons na reductie van het model tot Ø 90 mm.
Schaal 3:4*

Voorzijde: Hoofd in profiel kijkend naar links. In de halsafsnede 'R. Bracke 1963'.
Keerzijde: Langs de rand 'Roger De Kinder / MCMLXXXIII'. In het veld wapenschild van Oost-Vlaanderen. 'Gouverneur van / Oost-Vlaanderen / 10-12-1963'.
Rand: effen.

ATTENTION

MARC VANCRAENBROECK signale aux amateurs que la maison Elsen & Fils dispersera aux enchères, probablement en juin, le solde de Ma collection de médailles du Congo.

Pour plus de précisions : numismatique@elsen.be

² Robert Blansaer is een Gentse verzamelaar van numismatische voorwerpen in verband met de socialistische beweging.

³ Bracke Roger: Lokeren 1913

DELATTRE Achille

DELATTRE Achille (Pâturages 1879 – Baudour 1964) begon zijn loopbaan als mijnwerker en maakte door zelfstudie een carrière als politicus. Hij was in Pâturages: gemeenteraadslid (1907), schepen (1921) en nadien burgemeester. Daarnaast was hij volksvertegenwoordiger voor het arrondissement Bergen (1921-1954). Werd minister van Arbeid en Sociale Voorzorg (1935-1939) en van de Brandstof en de Energie (1947-1948). In 1945 werd hij benoemd tot minister van Staat.

P 10-01

Rolan Coulon - z.d. - atelier niet vermeld.
Geslagen in brons na reductie van het model tot Ø 70 mm.

85

- Voorzijde:** In het veld buste in profiel kijkend naar rechts en gekleed in mijnwerkers outfit.
Langs de rand 'Achille Delattre / défenseur du mineur / 1879-1964'
- Keerzijde:** Langs de rand: 'Hommage / Mineur a 12 ans / Ministre d'état.'
In het veld onder een mijnwerkerslamp: 'Retraite des mineurs / Congés payés / maladies / professionnelles'.
- Rand:** effen

INT. NUMISMATIQUE CIE
DESALDELER – CREMERS
VERKOOP – AANKOOP

Antieke munten – Beleggingsmunten – Zilver – Goud – Eretekens
Medailles – Bankbiljetten – Oude Aandelen – Heraldiek
Sigillografie – Boeken en numismatische benodigdheden

Op afspraak

Rue des Ecoles 23
5670 VIERVES
Tel & Fax. 060/399238

P 10-02

Hupet André - 1959 - Fonson.

Geslagen in brons na reductie van het model tot Ø 70 mm.

- Voorzijde:** Langs de rand 'Achille Delattre / Ministre d' etat / 80e AN^{re} / Bourgmestre'
Hoofd in profiel naar links, rechts ter hoogte van de hals A Hupet en links 1959.
- Keerzijde:** Langs de rand 'La Commune de Pâturages' en in het veld het wapenschild.
- Rand:** Fonson

**Fernand Vanderplancke
Sculptor & Medallist**

Studio: Emiel Verhaerenlaan 11
8670 Oostduinkerke

Tel. & Fax. 058/234179

Email:
Fernand.vanderplancke@skynet.be

Website:
www.vanderplancke.com

DESTREE Jules

DESTREE Jules (Marcinelle 1863 – Brussel 1936) was doctor in de rechten en Belgisch politicus actief in de Belgische Werkliedenpartij. Hij maakte geschiedenis met zijn open brief aan koning Albert I waarin hij stelde dat België bestaat door het kunstmatig samenvoegen van twee gemeenschappen: de Vlamingen en de Walen. (*Lettre au roi sur la séparation de la Wallonie et de la Flandre*: 15 augustus 1912).

Van 1919 tot 1921 was hij minister van Kunsten en Wetenschappen. Hij richtte een 'Fonds des mieux doués' (Fonds voor de meest begaafden) op om de studies van hoogbegaafde kinderen uit minder begoede families te bekostigen. In 1920 stichtte hij de 'Académie royale de langue et de littérature françaises de Belgique'. In 1938 werd het Institut Jules Destrée opgericht om de regionale ontwikkeling van Wallonië te bevorderen, een doel dat hij gans zijn leven nastreefde.

Met zijn nalatenschap is een museum in Charleroi opgericht: Musée Jules Destrée, dat in 1988 geopend werd.

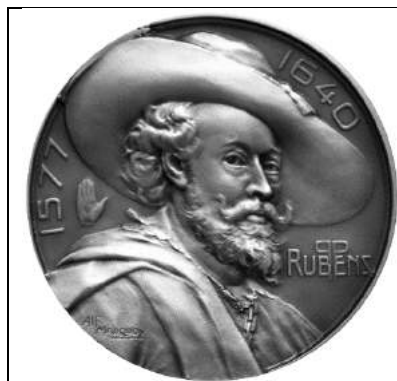
P 11-01

Alfons Darville - 1963 - Fisch.

Geslagen in brons na reductie van het model tot Ø 70 mm.

- Voorzijde:** Naar links gekeerd hoofd in profiel. 'Jules Destree / 1863-1936'
Rechts onder de halsafsnijding het monogram van de medailleur.
- Keerzijde:** Langs de rand 'Au pays de Jules Destree / ED. Institut Jules Destree'
In het veld 'Hommage / de la commune / de / Marcinelle'
- Rand:** Fisch.

**DE MEDAILLES VAN HET BESTENDIG MUZIEKFESTIVAL VAN
ANTWERPEN 1885 -2004**

Ludo Hulsmans
Luc Vandamme

GRATIS TE VERKRIJGEN VOOR DE LEDEN
Mits storting van 6€ voor de verzending- en verpakingskosten
BE30 7512 0356 1311
BIC AXABBE22

P 11-02

Alfons Darville - z.d. - Fisch.
Geslagen in brons na reductie van het model tot Ø 30 mm.

Voorzijde: zie P 11-01

Keerzijde: Onder een tros bloemen: 'Les Arts / anciens du / Hainaut' – Monogram – 'Salon d'Art Moderne / Charleroi' – MCMXI.

Rand: effen met draagoog en draagring. (hoogte met draagoog: 34 mm.)

Door de redactie bijgevoegd:

Vz. – JULES • (links) / • DESTREE • (bovenaan)
Hoofd naar links. Onder de halsafsnede het jaartal: -1911-
Getekend achter het hoofd met zijn monogram: ⊕

Kz. ° / 1863 / 1936 / °

1936, gegoten, 53 mm, 54,6 mm, zilver, 29,86 gram, 34 gram.

Deze medaille werd gemaakt naar aanleiding van het overlijden van Jules Destrée. De originele medaille (Vz) werd al gegoten in 1911. Het verschil met de originele medaille uit 1911 zit in het monogram.

Opmerking van de redactie:

Kijk zeker ook eens terug naar:

Luc Vandamme, *Destrée, Jules, door de ogen van Armand Bonnetain*, in de Flash 2008/1-34

HUYSMANS Camille

HUYSMANS Camille (Bilzen 1871 – Antwerpen 1968) studeerde Germaanse filologie aan de universiteit van Luik en behaalde er de doctorsgraad. Als journalist sloot hij zich aan bij de Belgische Werkliedenpartij. Naast zijn politieke loopbaan was hij een grote voorvechter van de Vlaamse Beweging en voerde strijd voor de vernederlandsing van de Universiteit Gent.

Zijn politieke mandaten: - gemeenteraadslid te Brussel (1908 – 1921), schepen van onderwijs te Antwerpen (1921 – 1926), burgemeester van Antwerpen (1933 – 1940 en 1944 – 1946), gemeenteraadslid te Antwerpen (1946 – 1968), lid van de Kamer van Volksvertegenwoordigers (1910 – 1965), voorzitter van de Kamer van Volksvertegenwoordigers (1936 – 1939 en 1954 – 1958), Minister van Schone Kunsten en Onderwijs (1925 – 1927), Minister van Staat (1945), Eerste Minister (1946 – 1947), Minister van Openbaar Onderwijs (1947 – 1949).

P 12-01

René Bosmans⁴ - 1956 - Fisch.

Geslagen in brons na reductie van het model tot Ø 70 mm.

Voorzijde: Naar rechts gekeerd hoofd in profiel, langs de halsafsnede BOSCHMANS.

Keerzijde A: In het veld: 'Camille / Husmans / 1871 – 1971 / Bilzen.'

⁴ Bosmans René: Lier 1913

Keerzijde B: In het veld een schilde waarop: ' 26 – 5 – 56 / Inhuldiging / Inauguration / GERMINAL HASSELT / opgedragen aan / dédiée à / Camille Huysmans / 85.'

Rand: Fisch

P 12-02

René Bosmans - z.d. - Fisch
Geslagen in brons na reductie van het model tot Ø 30 mm.

Voorzijde: zie P 12-01. Gegraveerd in hoofdletters links en rechts van het hoofd: 'Antwerpen / 1981'

Keerzijde: In het veld Camille Huysmans / 1871-1971 / Bilzen

Rand: effen met draagoog en draagring. (met draagoog h. 34 mm.).

P 12-03

Willy Kreitz⁵ - 1960 - Fonson.
Geslagen in brons na reductie van het model tot Ø 70 mm.

Voorzijde: Naar links gekeerd hoofd in profiel. Onderaan rechts langs de rand W.KREITZ.

Keerzijde: Langs de rand: 'La chambre des représentants – De kamer van volksvertegenwoordigers' / A – leeuw – AAN / Camille Huysmans / 1910-1960

Rand: Fonson

⁵ Kreitz Willy: Antwerpen 1903 – Ukkel 1982

MOYSON Emiel

MOYSON Emiel (Gent 1838 – Luik 1868) geboren als Emiel Trossaert, was een dichter en voorvechter van zowel de Vlaamse Beweging als de arbeidersbeweging. Hij deed zijn middelbare studies aan het Koninklijk Atheneum in de Ottogracht te Gent. Hij kreeg in 1855 de prijs voor Nederlandse taalkunde en werd tijdens zijn laatste Atheneumjaar lid en 'geheimschrijver' van het Gentse, vrijzinnige taalminnend Studentengenootschap 't Zal Wel Gaan'. Nadien studeerde hij korte tijd (tot 1858) geneeskunde aan de Gentse universiteit.

In 1857 nam hij deel aan een meeting van de Broederlijke Maatschappij der Wevers, de eerste vakbond in België. Hij ontpopte zich al snel tot de eerste intellectueel in de arbeidersbeweging. Door zijn verhuis naar Brussel werd hij verbindingsman tussen de arbeidersbewegingen van Brussel en Gent. Hij trad toe tot het Vlaamsch Verbond en werd lid van de Eerste Internationale. Hij onderschreef het manifest van de Vlaamse landdagen om het gebruik van het Nederlands in de rechtbanken te eisen. Hij nam deel aan de Nederlandse Taal en Letterkundige Congressen. Hij ijverde tegen het coalitieverbod (oprichting van vakbonden), tegen het lotingsysteem, voor coöperatieven, algemeen kiesrecht en verplicht onderwijs in de volkstaal.

Na zijn dood ontstond een ware Moysoncultus.

P 13-01

Joseph Haeck⁶ - 1948 - Fonson.

Geslagen in brons na reductie van het model tot 50 x 37 mm.

- Voorzijde:** Buste in profiel, kijkend naar rechts. In de halsafsneede: J. Haeck / 1948'
Keerzijde A: Ziekenbeurzenbond / Emiel Moyson / Gent / aan / Schattevan René
Keerzijde B: 75ste verjaring / Soc. Mutualiteiten / Bond Moyson / Gent 1954 /
 50ste verjaring / Soc. Kliniek / Volkskliniek
Rand: Fonson

Voor keerzijde B werd een later vervaardigde stempel gebruikt.

⁶ Haeck Joseph: 1892-1959

P 13-02*Piette Olivier⁷ - 1948 - Fisch.**Geslagen in groen gepatineerd brons na reductie van het model tot Ø 70 mm.*

- Voorzijde:** Naar rechts kijkend hoofd in profiel. Links ter hoogte van de hals: 'O.Piette', rechts langs de rand 'Emiel Moyson'
- Keerzijde:** Langs de rand: 'Textielarbeiderscentrale van België / 1898-1948'
In het veld boven de afbeelding van een schietspoel en een draad op een rol: 'La centrale / des ouvriers textiles / de Belgique'. Op twee verheven ronde platen, links 'T.A.C.B' en rechts 'C.O.T.B'
- Rand:** Fisch

92

P 13-03*Joseph Witterwulgh⁸ - z.d. - atelier niet vermeld**Geslagen in wit metaal na reductie van het model tot Ø 30 mm.*

- Voorzijde:** Naar rechts gekeerde buste in profiel en langs de rand Emiel / Moyson.
Ter hoogte van de hals rechts J. Witterwulgh
- Keerzijde:** Langs de rand ,middenveld vrij en voorzien van een verhoogde balk geschikt om te graveren. Textielarbeiderscentrale van België :
Centrale des ouvriers textiles de Belgique.
- Rand:** effen met draagoog en draagring.

⁷ Piette Olivier: Gent 1885-1942⁸ Witterwulgh Joseph: Brussel 1883 – Ukkel 1967

PASTUR Paul

Pastur Paul (Marcinelle 1866 – 1938) studeerde rechten aan de universiteit te Luik. Hij werd een van de voornaamste politici in Henegouwen. Samen met Jules Destrée richtte hij in 1892 de 'Democratische Federatie' op. Hij had vooral aandacht voor het gelijkheidsonderwijs. 'Un bon métier vaut mieux qu'un riche héritage' was zijn leuze. In 1901 stichtte hij de 'Ecole Supérieure Industrielle (ESI)' die in 1903 werd uitgebreid tot 'Université du Travail' te Charleroi. In 1927 introduceerde hij 'de dag van de moeder'. Was vrijmetselaar in de loge Groot Oosten van België.

P 14-01

Medailleur en atelier niet vermeld – z.d.
Geslagen in verzilverd brons na reductie van het model tot Ø 30 mm.

- Voorzijde:** Langs de rand 'Paul Pastur' en in het veld het hoofd in profiel naar links.
In de halsafsnede MCMXXIV
- Keerzijde:** In het veld een honingbij. De rand is afgezet met parels.
- Rand:** Effen. Draagoog met draagring. (hoogte met draagoog: 34 mm.)

93

P 14-02

Medailleur en atelier niet vermeld – z.d.
Geslagen in verzilverd brons na reductie van het model tot Ø 30 mm.

- Voorzijde:** langs de rand 'Paul Pastur – Alfred Langlois'. In het veld twee hoofden in profiel gekeerd naar links.
- Keerzijde:** 'Cinquantenaire / de / l'Université du Travail / Paul Pastur / 1901 – 1903 – 1953
- Rand:** effen

Nota van de redactie: voor meer informatie over deze socialistische politicus en meer medailles: Nicolas de Streel, Baudouin de Theux & Luc Vandamme, *Portretten van de Belgische adel op medailles sinds 1830 tot op heden*, Herent, 2014, p. 210/211.

P 14-03

*Paul Dubois⁹ - z.d. - atelier niet vermeld.
Geslagen in brons na reductie van het model tot Ø 28 mm.*

- Voorzijde:** zie P 14-02. Rechts onder P. Dubois.
Keerzijde: Langs de rand 'Enseignement Technique du Hainaut'. In het veld zit een vrouw, enkel gekleed met een sluier rond het midden, op een stoeltje waaronder boeken liggen. Haar rechter hand ligt op een vaas die door een naakte jongen rechts van haar wordt aangeboden. Links in het midden 1893 en rechts 1911. Rechts onder het monogram van de medailleur.
Rand: effen met draagoog en draagring. (hoogte met draagoog: 33 mm.)
Medailleur: Niet vermeld
Atelier: Niet vermeld

P 14-04

*Medailleur en atelier niet vermeld- z.d.
Geslagen in verzilverd (?) brons na reductie van het model tot Ø 60 mm.*

- Voorzijde:** centraal motief zoals P 14-3
Keerzijde: Langs de rand 'Charleroi Université du Travail Paul Pastur'. Veld effen.
Rand: effen

[Bibliographie / Bibliografie](#)

Dr. W. Van Den Steene, *Portretpenningen van leden van de Wetgevende Kamers*, Antwerpen, 1957 (als bijlage jaarboek Europees Genootschap voor Munt- & Penningkunde), p. 25, n° 115, I, a.
 Musée royal de Mariemont, *Médaille et Industrie, Belgique, XIXe – début du XXe siècle* Collection Raoul Warocqué, 1991, Jacques Toussaint, *Catalogue des Médailles*, n° 31, p. 32/33.

⁹ Du Bois Paul Maurice: Aywaille 1859 – Ukkel 1938

RENARD André

Renard André (Valenciennes 1911 – Seraing 1962) was een Waals syndicalist en verzetsstrijder.

In 1939 wordt hij gemobiliseerd, aangehouden en gedeporteerd naar Duitsland (1940 – 1942) maar wegens ziekte teruggestuurd, waarna hij toetreedt tot het verzet.

In 1950 verzet hij zich tegen de terugkomst van koning Leopold III.

In de winter van 1960 – 1961 neemt hij deel aan de stakingen tegen de eenheidswet.

Hij wordt verkozen tot adjunct-secretaris-generaal van het ABVV en houdt zich hoofdzakelijk bezig met de Waalse aangelegenheden.

Onder het renardisme verstaat men de zienswijze van André Renard om de Waalse strijd ondergeschikt te maken aan de syndicale actie, omdat die deel uitmaakt van een meer globale visie op de maatschappij. Het is een bijzondere vorm van het socialisme of het syndicalisme. André Renard was van mening dat België een federalistische staatsstructuur nodig heeft. Dat federalisme zou er moeten voor zorgen dat de Waalse belangen vrijwaard blijven.

P 15-01

Alfons Darville - 1962 - Fisch

Geslagen in brons na reductie van het model tot Ø 70 mm.

- Voorzijde:** In het veld tussen 1911 en 1962: hoofd naar links in profiel. Onderaan langs de rand 'Andre Renard'. Langs de afsnede van de hals DARVILLE.
- Keerzijde:** Gravure in cursief geschreven letters: 'Pour les 40 années / d'affiliation de / Martine / à la F.G.T.B. / Simon, délégué F.N. / 30 – 5 – 69.
- Rand:** effen

BELGISCHE PENNING en PLAKET - 1919

NATIONAAL VERBOND der OUD KRIJGSGEVANGENEN

A.J. Lansen

Inleiding

Een Nederlandse kunst- en muntenverzamelaar kocht recentelijk op een kunstmarkt in Delft, nieuwsgierig naar de geschiedenis ervan, een grote ijzeren muur-plaket, voorzien van een afbeelding en opschrift welke verwijzen naar België. Opschrift: "Nationaal verbond der Oud krijgsgevangenen", gedateerd 1919, verwijzend naar de "Grote Oorlog 1914-1918" waarbij België betrokken was.

Na wat speurwerk werd ook nog een penning gevonden met op de voorzijde een afbeelding, bijna identiek aan die op de plaket. Zowel de penning als plaket zijn gesigeneerd door de Belgische kunstenaar Bernard Callie.

Nationaal Verbond der Oud Krijgsgevangenen

Gedurende de eerste wereldoorlog werden ca. 730 officieren en 40.500 onderofficieren en manschappen van het Belgische leger krijgsgevangen genomen. Deze werden over 9 verschillende kampen, verspreid over heel Duitsland, geïnterneerd. Het grootste deel van deze militairen overleefde deze kampen en repatrieerden in 1918-1919 naar België. Op deze Duitse krijgsgevangen kampen werd toezicht gehouden door neutrale commissies. Deze bezochten de kampen om er op toe te zien of Duitsland zich hield aan de humanitaire voorschriften en of de Conventies van Den Haag werden gerespecteerd.

Tijdens de gevechtshandelingen in België na de Duitse inval, weken ca. 32.000 militairen uit naar Nederlands grondgebied, waar ze in kampen werden geïnterneerd. Nederland was verplicht te voorkomen dat deze militairen weer opnieuw aan de strijd zouden deelnemen, in het kader van gevoerde neutraliteitspolitiek. Deze geïnterneerde militairen kregen gedurende de oorlog ook gelegenheid om buiten de kampen te wonen en te werken, waar ook regelmatig gezinshereniging plaats vond.

Tijdens de oorlogsjaren werd o.a. de Vaderlandslievende Unie van Geïnterneerden en Krijgsgevangenen opgericht, welke in 1919 werd opgevolgd door de Liga- en het Verbond van ex Krijgsgevangenen.

Kunstenaar Bernard Callie

Bernard Callie werd in 1880 in Brussel geboren, waar hij ook in 1954 overleed.

Hij volgde een opleiding aan de Brusselse Academie bij Julien Dillens (1849-1904).

Om zich verder te ontplooiën maakte hij - zoals vele tijdgenoten van hem - studiereizen naar o. a. Amsterdam, Parijs, Wenen en Londen. Na zijn militaire dienst, in 1902, vestigde Callie zich als beeldhouwer in Brussel en werd aangesteld als leraar aan de Kunstacademie van Sint Joost ten Node waar hij modelleren doceerde en beeldhouwkunst. In Etterbeek had hij zijn atelier. Callie staat bekend als ontwerper van figuren, borstbeelden, portretten, torso's, standbeelden en composities met figuren.

Hij was lid van de Belgische kunstenaarsvereniging "Cercle Artistique d'Auderghem". Deze vereniging gaf grafiek uit, richtte tentoonstellingen in met werken van hun leden, maar deed ook veel aan liefdadigheid.

Callie exposeerde in het Paleis voor Schone Kunsten te Brussel in 1936 en 1941 in de "Salon de Printemps", in Gent in 1946 op het 47^e Salon van de kring "Kunst en Kennis" en in 1947 op de "Vierjaarlijkse Tentoonstelling" te Antwerpen.

Callie verwierf internationale bekendheid door zijn ontwerp van het oorlogsmonument in Montreux, onthuld in 1919. Nationale bekendheid, in 1920 door het ontwerp voor het oorlogsgedenkteken in Schiplaken. Enige tijd later ontwierp hij ook een oorlogsmonument voor Etterbeek.

Oorlogsmonument te Montreux

Het oorlogsmonument op de algemene begraafplaats van Chatelard (Montreux) werd op 26 oktober 1919 ingewijd. Het was een gezamenlijk ontwerp van de Franse architect Gaston Castel en Bernard Callie. Op het monument staat het volgende opschrift:

PRO PATRIA 1914-1919 : *“Ce monument est erige par souscription publique a la memoire des internes allies morts dans la region de Montreux.* Het gedenkteken is eveneens ter herinnering aan de officieren en soldaten, uit de omgeving van Montreux, die gestorven zijn tijdens hun lange en wrede internering in kampen in Duitsland tijdens de Eerste Wereldoorlog. Het gedenkteken is samengesteld uit een beeld van een gesneuvelde soldaat liggend op eikenbladeren en gedeeltelijk bedekt met de Franse vlag, daarachter een staande kolom met daarop het opschrift en op de top het Franse symbool: de haan.

Afbeelding gedenkteken Schiplaken

Dit oorlogsgedenkteken is, in 1920, ontworpen door Callie als herinnering aan de Slag van Schiplaken in Augustus-September 1914, waarin 90 officieren en manschappen sneuvelden.

Het gedenkteken is een ereperk met 90 grafstenen, in een grasveld, liggend opgesteld in 2 rijen. Op de grafstenen is een gietijzeren kruisje aangebracht en een plaat met de naam, rang en militaire eenheid van de gesneuvelde militair. Daarachter een lange muur, vervaardigd uit steen waarop een simili structuur is aangebracht, op deze muur een geprofileerde deksteen, uitlopend in pilasters, waarvoor een geknielde vrouw met een lauwerkrans in haar handen. Op de muur zijn de volgende opschriften aangebracht: *“AUX HEROS DES COMBATS DE SCHIPLAKEN – 26 AUGUSTUS ANNO 1914 – 12 SEPTEMBER ANNO 1914 – AAN DE HELDEN DER GEVECHTEN VAN SCHIPLAKEN* “ Centraal in de muur is een verhoogd middenstuk, een als altaar uitgevoerde console, waarop, in brons, een vrouw met een gesneuvelde soldaat, in de linkerhand heeft de vrouw een bos lauriertakken, met de rechterhand houdt ze de soldaat vast bij de schouder.

Op de console het opschrift: *“PRO PATRIA”*, ook hierop is een kruis aangebracht in half reliëf en rondom zijn twee traptreden, als opgang, aangebracht.

Afbeelding oorlogsmonument Etterbeek

Tegen een achtergrond van witte betonblokken, afgedekt met een boogvormige timpaan, een staande vrouwelijke beschermengel met een zwaard in ruste. Aan haar voeten een knielende, gebogen jongeling, naar rechts gewend, die een guirlande drapeert over de voeten van de engel en het uiteinde legt op een lauwerkrans, waarin een militaire helm is geplaatst. Onder de linkerhand van de engel een, verticaal aangebrachte, inscriptie in de steen: "1914 – PRO PATRIA _1918 ". Op een langwerpige sokkel daaronder, eveneens een langwerpige, bronzen plaat met het opschrift: "A NOS AMIS ". Daaronder op de stenen console zijn twee bronzen panelen aangebracht met op elk elf namen van de oorlogsslachtoffers. Links en rechts van het monument, op de bakstenen gevelmuren, zijn een bronzen lauwertak aangebracht.

Het monument is geplaatst op een imposante, brede voet, met plaats voor erekransen.

Penning 1919 Verbond van Oud Krijgsgevangenen

Voorzijde:

Omschrift: *binnen een opgezette rand: FEDERATION NATIONALE des - EX-PRISONNIERS DE GUERRE – 1919-NATIONAAL VERBOND der OUD -KRIJGSGEVANGENEN, linksonder gesigneerd met: B. CALLIE. (Hoofdletters)*
In het middenveld, links een soldaat die door een vrouw met de rechterhand omarmd wordt en in haar linkerhand een gebroken ketting vast houdt. Aan de rechterzijde een man die aan de soldaat een bos bloemen met lauwertakken aanbiedt. Op de achtergrond een kamerscherm, een veilig thuis symboliserend. Ook symbolisch aangegeven aan de bovenzijde, in de rondboog, een zon, met zonnestralen.

Keerzijde:

Omschrift: *binnen een opgezette rand, verdeeld over twee aparte stroken:*

TOUT EST PERDU FORS L' HONNEUR

In het middenveld een zwaardgevest met op de handgreep links: 1914, rechts 1918, midden op het gevest een afbeelding van een, brullende, leeuwenkop en in cirkelvorm is een gesloten ketting, rondom het gevest, gedrapeerd. Links en rechtsonder 2x 4 eikenbladeren, de vier oorlogsjaren symboliserend. Aan de onderzijde is het zwaard door een langwerpige, oningevuld, "veld" gestoken, wat hoogst waarschijnlijk bedoeld was voor het aanbrengen van een inscriptie of naamsvermelding bij een persoonlijke uitreiking.

Uitvoering:

De penning is met een rondboog uitgevoerd en is in licht gepatineerd brons, hoog: 66 mm., breed: 44 mm. Gewicht: 83,10 gram. Dikte: 3 mm.

Bijzonderheden:

Aan de onderzijde van de penning staat in hoofdletters: HSLMECie, de vermoedelijke vervaardiger van deze penning

100

De spreuk op de penning: "Tout est perdu, fors l'honneur" (alles is verloren, maar redt de eer) is van de Franse koning Frans I. (1494-1547) Hij stuurde deze boodschap naar zijn moeder Louise van Savoye, nadat hij de slag bij Pavia, 1525, van Karel V verloren had.

Deze slag vond plaats tijdens de Italiaanse oorlog van 1521-1526 welke gevoerd werd om de heerschappij in Noord-Italië. Door deze nederlaag zag Frans I zich genoodzaakt om zijn aanspraken op Noord-Italië op te geven.

"Tout est perdu, fors l'honneur ": dit was ook de lijfspreuk van Paul Kruger, de president van de Zuid Afrikaanse republiek

Slagaantallen van deze penning zijn onbekend, evenals het muntatelier waar deze vervaardigd is.

Tot op dit moment is dit het enige bekende penningontwerp van Callie.

Er zijn, tot op dit moment, geen referentie en/of literatuurgegevens over bekend.

Muurplaket 1919

Voorzijde:

De omschriften en afbeeldingen zijn identiek aan de voorzijde van de penning, behalve dat links onder "Ligue" is aangegeven in plaats van "Fédération". Linksonder gesigneerd: BCALLIE, volledig onderstreept en in hoofdletters. De plaquette is voorzien van 6 bevestigingsopeningen.

Uitvoering:

Deze plaquette is uitgevoerd in gebronsd gietijzer, hoog 50 cm., breed 34 cm., dik ca. 16,5 cm, gewicht ca. 5 kg.

Bijzonderheden:

Er zijn geen referentie- en/of literatuur gegevens bekend van deze plaquette.

Aantal vervaardigde exemplaren onbekend. Evenals antwoord op de vraag wat Callie eerst heeft ontworpen: de penning of de plaket. Afgaande op de betekenis van de aanduiding "Ligue", vergelijkend met deze van "Fédération", zou verondersteld kunnen worden dat de plaket door Callie eerst is vervaardigd en de penning op een later tijdstip.

Referenties:

Literatuur: ""Mensen op metaal – Mensen in metaal ": tentoonstelling Numismatica Brugge & Het Vrije - 2005.

Websites:

Callie Bernard – Schiplaken – Etterbeek – Montreux.

[www. Inventaris bouwkundig erfgoed. be](http://www.inventarisbouwkundigerfgoed.be)

[www. Nefosv – Funacv.be](http://www.nefosv-funacv.be)

[www. Fleurdecoin.eu /images/lijt19/1910108.jpg](http://www.fleurdecoin.eu/images/lijt19/1910108.jpg)

[www. Servio-vzw-asbl.be](http://www.servio-vzw-asbl.be)

Met dank aan:

Luc Vandamme: Promotie van de Medaille, redacteur “Flash Medailles “

Rudy Dillen: voorzitter Numismatica Herentals.

Eddy Schutyser: voorzitter Numismatica Brugge & Het Vrije.

Lea Vandenbruwaene: Fleur de Coin, Gent.

Michel Patte: (PO) organisatie Servio: Nationaal Eenheidsfront der Oud-strijders en Veteranen (voorheen NEFOSV).

Mijn speciale dank gaat naar de heer Rob Toorenborg en mevrouw Carina Toorenborg als aangevers voor dit artikel.

Uw gewaardeerde reacties en aanvullende informatie aan:

A.J. Lansen, Haanderik 94, 3401 ET IJsselstein, Nederland

E.mail: ajlansen@caiway.nl of a.j.lansen@hccnet.nl

Lid van o.a.: Studiekring Diest, Numismatica Herentals en Numismatica Brugge & Het Vrije.

Reeds gepubliceerd in het maandblad Numismatica Brugge & Het Vrije, september nummer 2013. Wie nog medailles en/of penningen zou kennen van Bernard Caillie, dan graag een seintje naar luc_vandamme@outlook.com

Jean ELSÉN & ses Fils n.v.

ONZE EXPERTEN SCHATTEN GRATIS UW VERZAMELING EN BETERE
MUNTEN DIE WORDEN INGELEVERD VOOR ONZE VEILINGEN.
DE CATALOGUS WORDT IN HEEL DE WERELD VERSTUURD.
OP ONVERKOCHTE LOTEN ZIJN ER GEEN KOSTEN.

VEILING 125 13 JUNI 2015

Kelten, Grieken, Romeinen,
Byzantijnse en Oosterse munten.
Middeleeuwse en moderne munten.
Penningen en jetons.

Jean ELSÉN & ses Fils n.v.
Tervurenlaan 65
B-1040 Brussel

Tel : +32-2-734.63.56
Fax : +32-2-735.77.78

info@elsen.eu
www.elsen.eu

Luc Vandamme

Ons lid Dirk Baestaens maakt ons opmerkzaam op de volgende prachtige medaillon met als onderwerp Multatuli en van de hand van Louis Dupuis.

Vz. MULTATULI (rechts langs de rand)

De buste van Multatuli kijkend naar links.

Getekend rechts: L-DUPUIS F / 1910

Links boven zijn schouder: FONDERIE NAT^{LE} DES BRONZES / ANC^{NE} FIRME J. PETERMANN / S^T GILLES – BRUXELLES

104

Kz. Blanco

1910, 260 mm, gegoten brons.

Louis François Dupuis werd geboren te Lixhe op 20 april 1842 en stierf te Antwerpen in 1921. Hij was een student van de Antwerpse Academie tussen 1853 en 1861. Hij was zeer bekwaam maar net niet goed genoeg om de Prijs van Rome te winnen. In 1864 werd hij voor het eerst hiervoor geselecteerd en zowel in 1869 als in 1872 eindigde hij telkens tweede na respectievelijk G. Marchant en J. Cuypers.

Hij maakte talrijke borstbeelden van bekende en minder bekende Antwerpenaars, grafmonumenten, architecturale decoraties (o.a. voor de K.N.S. en K.M.S.K.), beelden (o.a. de vrijmaking van de Schelde), portretmedaillons (o.a. van Marnix van Sint Aldegonde, baron Lambermont, minister Karel Rogier) en vele medailles. Voor meer info: Engelen-Marx, *Beeldhouwkunst in België vanaf 1830, Deel I: A-D*, Brussel, 2002, p. 660/661.

Eduard Douwes Dekker (Amsterdam, 2 maart 1820 – Ingelheim am Rhein, 19 februari 1887) was een Nederlandse schrijver die ook bekend is geworden onder het pseudoniem **Multatuli**.

Eduard Douwes Dekker werkte als ambtenaar in Nederlands-Indië (het tegenwoordige Indonesië), waar, toen hij er op negentienjarige leeftijd aankwam, naar eigen zeggen zijn 'ziel ontwaakte', maar waar hij ook de vele wantoestanden zag onder verantwoordelijkheid van het Nederlandse koloniale bewind. Zijn bekendste werk is de kaderroman *Max Havelaar*, waarin hij - op basis van zijn eigen ervaringen - de behandeling van de plaatselijke bevolking door Nederlandse en Nederlands-Indische bestuurders aan de kaak stelde. In dit boek koos Dekker het pseudoniem *Multatuli*, Latijn voor 'ik heb veel (leed) gedragen' (= *multa tuli*).

http://nl.wikipedia.org/wiki/Eduard_Douwes_Dekker

LES MÉDAILLES DE LA GUERRE 1914 – 1918

Marc Vancraenbroeck

Pendant et tout de suite après la guerre, de nombreuses médailles furent frappées.

La plus remarquable collection à ce sujet est celle constituée par Charles LEFÉBURE qui ne comporta pas moins de 7.000 pièces et dont il publia le catalogue sous le titre « *Exposé succinct et chronologique de la frappe patriotique, de nécessité, de bienfaisance et commémoration en Belgique occupée* » (Bruxelles, Van Oest, XXVIII + 334 pp. in 4° et 163 pl.). Cette collection fut offerte par Lefébure au Cabinet des Médailles en 1924¹⁰.

Charles LEFÉBURE, né à Bruxelles le 27 mai 1862, décéda à Ixelles le 20 avril 1943.

Il fut un photographe et un numismate éminent (il fit même un passage par le Cabinet des Médailles avant d'entreprendre des études d'ingénieur). Entré à la Société Solvay, il y fut remarqué par Ernest SOLVAY dont il devint le secrétaire particulier et qu'il accompagna dans tous ses déplacements, y compris en haute montagne. C'est ainsi qu'il devint un excellent alpiniste et qu'il eut l'honneur d'accompagner le roi Albert Ier dans des courses en montagne.

Il fut associé à toutes les réalisations d'Ernest Solvay, à la création des Instituts, à l'organisation des Congrès internationaux de chimie, etc.¹¹

Il y eut aussi les médailles dédiées au « *Comité National de Secours et d'Alimentation* » et à la « *Commission for relief in Belgium* » dont j'ai publié les principales dans le Flash Médailles spécial de 2000 et dans des addenda publiés dans les Flash Médailles 2000/3-12 – 2001/1-13 – 2002/2-17 et 2003/2-20.

Je renvoie le lecteur intéressé à ces ouvrages dont certains existent peut-être encore ou pourraient être republiés (voir Luc Vandamme).

105

www.medailles-paulhuybrechts.be

Uw partner voor uw volgende penning- of medaille-uitgifte! Als enig bedrijf in België brengen wij de traditionele handgegraveerde werkwijze en de meest moderne computertechnieken met elkaar in harmonie.

Wij vereeuwigen het cultureel erfgoed en belangrijke mijlpalen in kunstmedailles en bas-reliëfs in gegoten brons.

Wij garanderen de beste prijs/kwaliteit!

Tel. 016 23 22 95 – E-mail: medailles@telenet.be

RMS Titanic

www.medailles-paulhuybrechts.be

Uw partner voor uw volgende penning- of medaille-uitgifte! Als enig bedrijf in België brengen wij de traditionele handgegraveerde werkwijze en de meest moderne computertechnieken met elkaar in harmonie.

Wij vereeuwigen het cultureel erfgoed en belangrijke mijlpalen in kunstmedailles en bas-reliëfs in gegoten brons.

Wij garanderen de beste prijs/kwaliteit!

Tel. 016 23 22 95 – E-mail: medailles@telenet.be

RMS Titanic

¹⁰ Victor Tourneur dans *Revue belge de Numismatique*, 76, 1924, p. 101

¹¹ Victor Tourneur dans *Revue belge de Numismatique*, 1940-1946, p. 167-168

UN JETON DE JEAN DUVIVIER AVEC UNE SIGNATURE RARE.

Didier JACQUEMIN

Comme je l'avais déjà expliqué dans un précédent article paru dans le bulletin du Cercle en 2007, Jean DUVIVIER est issu de Liège et a commencé à graver à Paris en 1714.

Dans cet article je détaillais les types de signatures des familles Duvivier et Roëttiers sur les médailles et jetons qui leurs sont attribués :

I.DUVIV.F.A / J.DU.VIV. / I.DU.VIV. / DUVIVIER F. / DU.VIVIER. F. / DUVIVIER / duvivier / DUV.F. / DUVIV / DU.VIV. / DUV.D.D. / DUV. / DU.V. / D.V.F. / D.V. (la plus courante) **et D.V.IN.ET.F (uniquement sur ce jeton)**

Ici nous apercevons ici une signature qui est unique:

« D.V. IN. ET. F. » (à l'avvers)

D.V. au revers (sa signature la plus courante)

France

Église de Paris, Saint-Eustache 1726

Avers: CONSILIO ET EXEMPLO

Sainte Anne assise de face, faisant lire la Sainte Vierge

Revers: DAT SCOPULOS DAT CERNERE PORTUS

Un phare au bord de la mer, des navires sous voile

Métal : Cuivre 30 mm

Feu.4069 (référence Feuardent)

Ce jeton est répertorié dans l'ouvrage de Henry NOCQ intitulé : « Les DUVIVIER, ESSAI : Catalogue de leurs œuvres. » (Paris 1911), sous le numéro **333**.

Il semble qu'il ait tenu par cette signature du droit à souligner qu'il est l'auteur du dessin, de la gravure de la matrice et de la frappe. (**D.V. IN. ET. F(ecit).)**

En effet Jean Duvivier a eu des conflits avec l'Académie des inscriptions¹², et avec les responsables des ateliers frappant les jetons à Paris. Il désirait ne signer que les médailles ou jetons dont il était le concepteur, dessinateur et graveur des coins de l'épreuve.

¹²Académie des Inscriptions et des Belles Lettres, future Académie Française, créée par Colbert sous Louis XIV, avec Jean Varin e.a.

Selon Henry NOCQ Duvivier aurait refusé de signer en 1722 un dessin du revers du sacre dessiné par un certain Boulogne, académicien (directeur de l'académie), il décida de considérer cet ordre comme un affront et refusa de s'y soumettre considérant qu'il n'était plus que l'interprète des projets de l'Académie des Inscriptions. Suite à ce différent, Jean Duvivier ne fut pas nommé conseiller de ladite Académie et fut privé de portraiturer le roi pendant 10 ans. En 1738, il n'était encore qu'« agréé » par ladite Académie.

Il a été « écarté » plusieurs années de la responsabilité des frappes des jetons (remplacé par Marteau et Roëtiers), car l'Académie était seule responsable des légendes et motifs des médailles et jetons et en commandait la frappe au responsable (ici : Jean Duvivier), en exigeant tant la légende que les motifs, ne laissant à l'artiste que le soin d'exécuter les directives de ses membres (sous la surveillance du roi).

Henry NOCQ reconnaît d'ailleurs que : « je n'avais pas comme eux¹³ pour objet de donner le plus grand nombre possible de jetons, je cherchais à présenter l'œuvre des Duvivier en dehors des mélanges de coins et des refrappes.....).

Son catalogue bien que possédant moins de références que celui d'autres auteurs, correspond bien plus à la réalité de l'époque, si l'on tient compte des refrappes et de l'usage postérieur de coins aux profils royaux, attribués à Duvivier (père et fils) et dont la « paternité » du revers ne peut leur être attribuée avec certitude.

Ici, nous sommes en présence d'un jeton dont les deux faces peuvent être attribuées sans erreurs à Jean Duvivier, originaire de Liège.

Rappelons-nous qu'à l'époque les graveurs (tout comme les sculpteurs ou les peintres), étaient considérés comme des « artisans » et non comme des « artistes ».

¹³ Les autres auteurs de catalogues tel F. Feuardent, dans l'ouvrage intitulé « Jetons et Méreaux depuis Louis IX jusqu'à la fin du consulat de Bonaparte », Paris 1907, édition Rollin et Feuardent, (N.D.L.R.)

5 JAAR 'VLAANDEREN WATERLAND'**Gabriël STAUTEMAS**

'Vlaanderen Waterland' is een tijdelijke vereniging opgericht in 2002 om de watersport in Vlaanderen toeristisch aantrekkelijk te maken. De deelnemende verenigingen zijn:

- Administratie Waterwegen en Zeekanaal.
- Promotie Binnenvaart Vlaanderen.
- Kustjachthavens.
- Toerisme Vlaanderen voor steden aan het water.
- Nauti V, vereniging van Vlaamse Nautische bedrijven.

Na 5 jaar lobbywerk nam de vereniging deel aan de Bootshow in Düsseldorf waar op 20 januari 2007 Kris Peeters de Belgische afdeling opende. Ter gelegenheid van dit evenement, en als afsluiting van het project, werd aan de beeldhouwer/medailleur Fernand Vanderplancke gevraagd om een kunstwerk te ontwerpen dat dit feit zou herdenken. Van dit werk werden 16 gegoten exemplaren gemaakt (gieter en afmetingen mij niet gekend) en 40 medailles bij de firma Mauquoy geslagen. Deze medaille is tot op heden niet terug te vinden in een medaille catalogus, vandaar dit artikel.

108

Voorzijde: Opvallend zijn twee getallen, 2003-2007, boven aan op golfjes die het water voorstellen. De eerder abstracte kompositie eronder doet denken aan een aanlegsteiger en de boord van een schip. Onderaan rechts langs de rand: FVDP.

Keerzijde: blanco.

Rand: opvallend is de inkeping bovenaan rechts. Geen verdere indicaties.

Deze medaille is in 2007 bij Mauquoy geslagen in brons op 40 exemplaren met een diameter van 70 mm. naar een ontwerp gemaakt door Fernand Vanderplancke (° 12.08.1938)

In 2008 werd de vereniging 'Vlaanderen Waterland' ontbonden en vervangen door 'Watererfgoed Vlaanderen' dat als koepelvereniging zorgt voor het in stand houden van ons watergebonden erfgoed.

Voor verdere informatie ga naar :www.watererfgoed.be.

vzw PROMOTIE VAN DE MEDAILLE PROMOTION DE LA MÉDAILLE asbl

NATIONALE NUMISMATISCHE RUILBEURS MET ALS THEMA
UITSLUITEND GRANDEBOURSENATIONALE

MEDAILLES & PENNINGEN JETONS ERETEKENS / DÉCORATIONS

EUROVOLLEY CENTER

**Beneluxlaan 22 – 1800 Vilvoorde Tel.
02/2571616 – zalen 006 en 008**

Zaterdag/Samedi 26 september 2015

109

**Van 14.15u tot 18u – de 14.15h à 18.00h
Von 14.15uhr bis 18.00 uhr – 14.15 a.m. till 18.00 p.m.
Handelaars vanaf 14u / Commerçants de 14h**

**Alle info bij André Poels – De Panestraat 84 – 3550 Heusden-Zolder - 011/537057
andrepoels@telenet.be**

JETON PATRIMOINE MONDIAL SITES MINIERS WALLONS 2013

Leopold Verbist

*Jeton patrimoine mondial des sites miniers wallons, maillechort Ø 30 mm,
fait partie du set euros de 2013, 15.000 ex.*

Patrimoine mondial de l'UNESCO

Dans la période 2005-2013, la Monnaie Royale de Belgique a émis 9 sets euros, chacun avec un jeton commémoratif, et comme thème le patrimoine mondial reconnu par l'UNESCO en Belgique. Il s'agissait :

2005 : la Grand Place de Bruxelles

2006 : les Béguinages flamands

2007 : les ascenseurs à bateaux du Canal du Centre

2008 : les Beffrois

2009 : la Cathédrale de Tournai

2010 : le centre historique de la ville de Bruges

2011 : les minières de silex de Spiennes

2012 : le musée Plantin-Moretus

2013 : les grands sites miniers de Wallonie

Veuillez noter que dans cette liste manquent 2 sites belges du patrimoine mondial, qui ne sont pas prévus pour faire l'objet dans l'immédiat d'un set euro :

- Les habitations majeures de l'architecte Art-Nouveau Victor Horta à Bruxelles : l'Hotel Tassel, Hotel Solvay, Hotel van Eetvelde, demeure et atelier de Horta (musée Horta)
- Le Palais Stoclet à Woluwe-Saint-Pierre

L'UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) ou 'Organisation des Nations Unies pour l'Education, la Science et la Culture' est un organisme spécialisé des Nations Unies ayant pour mission la contribution à la construction de la paix, la lutte contre la pauvreté, le développement durable et le dialogue interculturel par l'enseignement, la science, la culture et la communication. L'UNESCO a été fondé le 16 novembre 1945 et son siège est à Paris.

Le patrimoine mondial est du patrimoine culturel ou naturel considéré comme irremplaçable, unique et propriété du monde entier, et dont la conservation est considérée de grande importance. Seul le patrimoine inscrit sur la liste du Patrimoine mondial de l'UNESCO peut porter ce titre. La liste est établie chaque année par la Commission du Patrimoine Mondial qui est composée de représentants de 21 pays changeants.

Le point de départ pour l'établissement d'une liste du patrimoine mondial par l'UNESCO a été la construction du barrage d'Assouan en Egypte en 1959. Celle-ci a entraîné la mise sous eau d'une vallée dans laquelle se trouvaient les temples d'Abou Simbel vieux de près de 3000 ans. L'UNESCO a lancé un projet mondial de sauvetage. Les temples menacés ont été soigneusement démontés, transportés vers un lieu plus élevé et reconstruits pierre par pierre. Les coûts de ce projet se sont élevés à près de 80 millions de dollar US, dont 40 millions ont été donnés par 50 pays différents. Cette action a été considérée au niveau mondial comme un grand succès.

Les Etats unis ont été à la base de l'idée de combiner la conservation des monuments culturels avec la protection de la nature : une conférence en 1965 a débouché sur l'instauration du World Heritage Trust. Les plans ont été présentés en 1972 à une conférence des Nations Unies à Stockholm où l'accord sur le patrimoine mondial a été conclu.

Les plus importants sites miniers de Wallonie

Le Grand-Hornu (près de Mons)

Le Bois du Cazier (près de Charleroi)

La Commission du Patrimoine Mondial de l'UNESCO a reconnu au cours de sa 36ème session le 1er juillet 2012, quatre sites miniers belges comme patrimoine mondial culturel. Ils sont considérés comme étant les sites des mines de charbon des 19ème et 20ème siècles les mieux conservés du pays. Le bassin charbonnier Wallon est également reconnu du fait qu'il est un des plus anciens et des plus emblématiques de la Révolution Industrielle en Europe. Les quatre sites qui font partie du patrimoine mondial sont :

- Le Grand-Hornu (près de Mons) : une mine de charbon et un village de mineurs conçu par l'architecte Bruno Renard dans la 1ère moitié du 19ème siècle;

- Le Bois du Cazier (près de Charleroi) : les grandes mines connues par la catastrophe minière de Marcinelle, la plus grande catastrophe minière de Belgique ;
- Bois-du-Luc (près de La Louvière) : un site où non seulement la mine mais également le village de mineurs la jouxtant, construit entre 1838 et 1909, a été conservé intact et restauré. Bois-du-Luc renferme également une des plus vieilles mines d'Europe de la fin du 17ème siècle ;
- Hazard avec la mine de charbon de Blegny (près de Visé et de Liège).

Bois-du-Luc (près de La Louvière)

Blegny (près de Visé et de Liège)

Armand Bonnetain

Armand Bonnetain était un sculpteur, médailleur et graveur belge né à Bruxelles en 1883 et y décédé en 1973. Il avait déjà créé les pièces belges de 2 F, 1 F et 50 ct de 1922, le 10 F de 1930 et le 20 F de 1931, ainsi que des monnaies pour le Congo belge, le Luxembourg et le Pays basque.

Essai d'une 20 ct 1948 d' Armand Bonnetain, bronze Ø 19 mm

En 1947, la Monnaie royale a chargé les artistes Marcel Rau et Armand Bonnetain de créer les projets pour les nouvelles monnaies d'après-guerre. Le thème en était l'industrie (un mineur) pour les 20 et 50 ct, l'agriculture (un faucheur) pour les 1 et 5 Francs, et le commerce (Mercure) pour les 20 et 50 F. Les deux ont fait des projets, mais ce sont ceux de Marcel Rau qui ont été choisis. Le mineur de Bonnetain a été ressorti pour ce jeton du patrimoine mondial.

Michel Olyff

Michel Olyff est né à Anvers en 1927, il est le fils de l'ingénieur des mines Hubert Olyff et de Claire De Vigne. Sa carrière a débuté dans la période entre 1949 et 1952 quand avec Olivier Strebelle, Pierre Alechinsky et Reinhoud il a fondé les 'Ateliers du Marais' à Bruxelles. En tant que designer graphique, il est spécialisé dans les logos, affiches, dessins, peintures, livres, linogravures et gravures sur bois, lithographies et lettres. En 1978 il a créé, à la demande de l'UNESCO, le logo pour le 'Patrimoine mondial de l'UNESCO'.

Le carré central symbolise les résultats de compétence humaine et d'inspiration ; le cercle célèbre les cadeaux de la nature. L'emblème est rond, comme le monde, un symbole de protection globale pour le patrimoine de l'humanité.

Bibliographie

- Wikipedia, *Sites miniers majeurs de Wallonie*,
http://fr.wikipedia.org/wiki/Sites_miniers_majeurs_de_Wallonie
 Wikipedia, *Liste du patrimoine mondial en Belgique*,
http://fr.wikipedia.org/wiki/Liste_du_patrimoine_mondial_en_Belgique
 Wikipedia, *Patrimoine mondial*, http://fr.wikipedia.org/wiki/Patrimoine_mondial
 Hugo Puttaert, *Une image en guise d'effigie*, Michel Olyff,
http://www.visionandfactory.com/data/media/Michel_Olyff.pdf
 Didier Vanoverbeek & Luc Vandamme, *De munten van de hand van Armand Bonnetain*, EGMP-jaarboek 2009 p. 177.
 Didier Vanoverbeek, *13 La réforme d'après-guerre de la monnaie métallique (1947-1948)*, dans: *Le franc belge 1832-2002, encyclopédie des monnaies de circulation belges*, tome 2, p. 9.5.13.
 UNESCO, *L'emblème du patrimoine mondial*, <http://whc.unesco.org/fr/embleme>
 (traduction par M. Verreux de l'article de Léopold Verbist paru dans le bulletin mensuel n° 113 de mai 2014 de Numismatica Herentals)

TE KOOP

Een lid van de Promotie biedt zijn schitterend penningkabinet in acajou te koop aan: Hoogte: 150 cm, Breedte: 118 cm, Diepte: 60 cm. Er zijn 26 schuiven waarvan 13 met een afmeting van 50 x 49 cm. De 2 binnendeuren zijn in glas met sleutels en de buitendeuren zijn in acajou. Geïnteresseerd? Neem contact op met Luc Vandamme die U in verbinding zal brengen met het lid. Foto's beschikbaar.

MEDAILLES VAN LA VIEILLE MONTAGNE 1837 – 1937

Frank LIPPENS

De historische wortels van UMICORE gaan meer dan 200 jaar terug. De groep in zijn huidige vorm is het resultaat van het samengaan van een aantal bedrijven gespecialiseerd in mijnbouw en smelterijen.

Als in 1795 Nederland door Frankrijk wordt bezet, wordt deze eigenaar van het gebied en de zink mijn. Frankrijk geeft haar de naam "*Etablissement national de la Republique*". Destijds wordt deze zink mijn als één van de rijkste in Europa beschouwd. Op 17 december 1805, verwierf **Jean-Jacques Daniel Dony (1759-1819)** de concessie van de Vieille Montagne "Altenberg" te Moresnet. Kort erna in 1806 krijgt het de naam "*Vieille Montagne des Calamines du Duché de Limbourg*". In 1813 gaat Dony failliet waardoor de Parijse bankier François Mosselman de volledige controle over de zink mijn krijgt.

Na de val van Napoleon in 1815, maakten de oorlogswinnaars Nederland en Pruisen aanspraak op het mijngebied. Tijdens het congres van Wenen hakte men de knoop door. Het gebied kwam onder controle van beide aanspraakmakers. Jean-Baptiste CROCCQ werd op 21 mei 1831 aangesteld tot eerste directeur van de Vieille Montagne.

In 1837 sticht men de "*Société des Mines et Fonderies de Zinc de la Vieille Montagne*". Hoofdzetel te Alleur. Met als eerste directeurs, de heren LAMBELIN en LARABURE.

Hun opvolgers:

Ch. De BROUCKERE	Dir. Voor België	1842 - 1846
Eugene HOUSSET	Dir. Voor Frankrijk	1843 - 1847
Amédée GUYNEMER	Dir. Voor Frankrijk	1847 - 1854
Louis-Alexandre SAINT-PAUL de SINCAÏ	Dir. Voor België	1846 - 1855
	Dir. Voor België/Frankrijk	1855 - 1856
	Dir. Generaal	1856 - 1874
	Adm. Dir. Generaal	1874 - 1890
Gaston SAINT-PAUL de SINCAÏ	Dir. Generaal	1890
	Adm. Dir. Generaal	1891 - 1938

114

Het embleem van de maatschappij

*De hamer, ijzer en de drie sterren van de V.M. (Vieille Montagne).
Bovenkant schild blauw, onderkant rood. De letters zwart, de rest zilvergrijs.*

Om het 50-jarig bestaan van de *Société des Mines et Fonderies de Zinc de la Vieille Montagne* te vieren beslist men verschillende medailles uit te geven. Het is medailleur Edward GEERTS die deze medailles ontwerpt. Het feest zelf heeft plaats op 28 juli 1888 in de lokalen van de fabriek. Tijdens deze gelegenheid krijgt Louis-Alexandre SAINT-PAUL de SINCAÏ, uit de handen van de heer M. Andéoud, voorzitter van de bestuursraad, een gouden medaille voor zijn uitmuntende prestaties. Ook werden 12 zilveren en 500 bronzen voorzien voor het personeel van de administratie, commissarissen en bedienden. Voor de arbeiders zijn er 6100 exemplaren voorzien, deze medailles hebben een kleinere diameter en zijn voorzien van een draagoog.

Vz: In een parelcirkel de Buste Louis-Alexandre SAINT-PAUL de SINÇAY, naar links, onder de schouder ED. GEERTS
Kz: een fantasie embleem Vieille Montage in krans van 2 laurietakken, onderaan samengebonden met een band overgaand in een banderol met tekst LA VIEILLE MONTAGNE A SON DIRECTEUR GENERAL SAINT-PAUL DE SINÇAY, onderaan 1837-1887
Brons, Ø 91 mm, 313g. - Geslagen door: J. FONSON

Vz: Buste Louis-Alexandre SAINT-PAUL de SINCAÏ, naar links

Kz: Het embleem Vieille Montagne in krans, omschrift in een band LA VIEILLE MONTAGNE A SON DIRECTEUR GENERAL SAINT-PAUL DE SINCAÏ, onderaan 1837-1887

Verguld koper, Ø 50 mm, 60.2 g. - Geslagen door: J. FONSON
Afgebeeld zonder draagoog.

In 1927, worden de broers Louis-Alexandre en Gaston SAINT-PAUL de SINCAÏ geëerd door de uitgifte van verschillende medailles, het ontwerp kwam ditmaal van de medailleur Godfroid DEVREESE. Het grote model is voorzien van een mooi etui en werd uitgedeeld aan hooggeplaatste bezoekers en de functionarissen van het bedrijf. twee exemplaren beduidend kleiner en voorzien van een draagoog, bedoeld om deze te verdelen onder de arbeiders van de Vieille Montagne.

Vz: Buste Louis-Alexandre en Gaston SAINT-PAUL de SINCAÏ naar links

Kz: wapenschild Vieille Montagne gehouden door 2 kransen, in een geknoopte band met de jaartallen 1837-1927, omschrift à LOUIS et GASTON St PAUL de SINCAÏ leurs D's G's * LA VIEILLE MONTAGNE RECONNAISSANTE *

Verzilverd brons, Ø 75 mm, 325g. - Geslagen door: J. FONSON
Bestaan ook als Aeg, Ø 50 mm, 57.5g. & Aeg, Ø 30 mm, 10.4g.

Het is tien jaar later dat de Vieille Montagne weer beroep doen op de medailleur G. DEVREESE. Ditmaal om een medaille te ontwerpen naar aanleiding van het 100-jarig bestaan. Om deze gelegenheid te vieren zijn er 2 verschillende medailles voorzien waarbij het kleinere met een draagoog wordt voorzien.

Vz: Wapenschild VM met omschrift LA VIELLE MONTAGNE binnen 2 kransen
Kz: een wilgentak, onderaan een band met de jaartallen 1837-1937
 Aeg, Ø 65 mm, Geslagen door: J.FONSON
 Bestaat ook als Aeg, Ø 30 mm, 11.7g. - Geslagen door: J.FONSON

De medailleurs

Edouard Geerts, (Brussel 10/1/1846 – Elsene 24/11/1889), leerling van Charles van der Stappen aan de Academie voor Schone Kunsten te Brussel. Zijn stijl wordt als correct en koud omschreven.

Enkele van zijn medailles o.a.

- 1865 aantreden Leopold II
- 1869 oprichting monument te Namen van Leopold I
- 1871 Adrien Servais
- 1876 Sylvain van de Weyer
- 1877 Oprichting monument te Mons van Leopold I
- 1873 Franz-Joseph Wereldtentoonstelling Wenen
- 1875 huwelijk Ferdinand Saxe-Coburg-Gotha met Louise van België
- 1881 huwelijk Rodolphe de Habsbourg met Stephanie van België
- 1881 Franz Liszt
- 1883 Wereldtentoonstelling Amsterdam
- 1885 Toussaint Radoux
- 1886 Pierre van Beneden
- 1887 directeur-generaal Saint Paul de Sinçay
- 1888 Louis Trassenster

117

Godfried of Godefroid Devreese, (Kortrijk, 1861 – Elsene, 1941), zoon van beeldhouwer Constant Devreese, had opleiding gevolgd bij zijn vader, aan de Academie van Kortrijk en aan de Academie van Brussel bij Eugène Simonis en Charles Van Der Stappen, met wie hij nauw bevriend geraakte.

Hij vestigde zich rond 1881 in Schaarbeek. Devreese haalde verschillende prijzen binnen, waaronder de tweede Romeprijs in 1885 met het bas-reliëf 'De dood van Caesar'. Godfried Devreese realiseerde verschillende standbeelden en gedenktekens.

Hij werkte vaak samen met Victor Horta¹⁴, o.m. voor het standbeeld voor de letterkundige Prudens Van Duyse in Dendermonde (onthulling in 1893) en het gedenkteken voor architect Ernest Hendrickx in 1894.

¹⁴ Eric Min in zijn boek *Biografie van een wereldstad 1850-1914, de eeuw van Brussel*, Antwerpen, 2014: Devreese weet wat vrouwen willen. Straks, in december 1900, komt Horta er achter dat de vriend en broeder (beiden waren vrijmetselaars van de dezelfde loge) die hij liefdevol "Menne" noemt, al twaalf jaar een passionele relatie met zijn eigen vrouw Pauline heeft.

In dat jaar ontwierp Horta voor Devreese een atelier in Schaarbeek. Behalve standbeelden en gedenktekens vervaardigde Devreese diersculpturen, mythologische voorstellingen, figuren, bas-reliëfs en talrijke bustes. Vanaf 1899 toonde hij ook een grote interesse in de medaillekunst, waarvan hij in België als vernieuwer wordt beschouwd. Hij werd in 1937 leraar tekenen en vanaf 1939 leraar beeldhouwen aan de Koninklijke Academie te Brussel.

Hij werd met meerdere eretekens vereerd. Paul Debrabandere schrijft: "Het omvangrijk oeuvre dat hij heeft nagelaten, pleit voor zijn enorme werkkraft en zijn schoon talent".

Bronnen:

- *La Vieille Montagne 1837-1937*
- *Medailles Historiques de Belgique; Tome 1 – tekst van Alphons De Witte*
- *Le Médailleur Godefroid Devreese – Albert M. Willenz; 1986*
- www.inventaris.onroerendergoed.be
- *Neutraal-Moresnet-Neutre; origine de la Vieille Montagne – Dr Leo Wintgens*
- *Muntkoerier; Numismatiek van Moresnet – Frank Lippens; 2012*

DE MEDAILLES VAN HET BESTENDIG MUZIEKFESTIVAL VAN ANTWERPEN 1885 -2004

Ludo Hulsmans
Luc Vandamme

GRATIS TE VERKRIJGEN VOOR DE LEDEN
Mits storting van 6€ voor de verzending- en verpakingskosten
BE30 7512 0356 1311
BIC AXABBE22

118

PAULETTE VERDOOT, EEN BALLERINA, EEN MEDAILLE, EEN DRAMA en PAULETTE VERDOOT EN EGYPTE

Marcel M. Celis
Eugène Warmenbol

PRIJS VOOR DE LEDEN 10€
PRIJS VOOR NIET LEDEN 19,5€
Mits 3€ voor de verzending- en verpakingskosten
BE30 7512 0356 1311
BIC AXABBE22

U KAN OOK STEUNEND LID WORDEN

Lidgeld 2015: 125€
Met elk jaar een extraatje voor uw steun

HENRI DE TOULOUSE LAUTREC ET SON CHAPEAU DE PAILLE

Echelle 70%

Droit

Sur cette face Toulouse Lautrec a gravé, avec beaucoup de talent, un chapeau mexicain à larges bords qui occupe tout l'espace mort.

Revers

Si vous retourner cette curieuse et très belle face, refusez aussitôt de porter le chapeau car l'envers ne vaut pas l'endroit !

Vous devenez à votre insu le « voyeur involontaire » de cette face sournoisement érotique de +/- 10 cm. T. Lautrec qui signe son œuvre à gauche était fort penché sur la chose en 1901. Il présente sous le grand chapeau de paille les dessous « peu glorieux » de sa copine des cabarets de Montmartre dans une position qui ne laisse aucun doute sur l'obsession malade qu'avait le grand artiste des danseuses et « valseuses » du sexe opposé.

Ce revers avec signature sans autre légende ou explication est surprenants. En bref, le texte manque plus que le sexe sur cette astucieuse et trompeuse médaille érotico-porno ! Restons-en-là !

Un particulier.

Eric Min schrijft in zijn boek *Biografie van een wereldstad 1850-1914, de eeuw van Brussel*, Antwerpen, 2014: *Rond de fonkelnieuwe Place de la Liberté waaierden voortaan straten uit met namen die trots de grondwettelijke vrijheden in steen beelden: Pers, Onderwijs, Vereniging, Erediensten. Er is plaats voor een Koninklijk Circus – het enige in gans Europa – een winkelgalerij, een zwembad, kantoren en een theater als een droom uit de Oriënt met wintertuinen en artificiële grotten: de Eden. Daar strijkt in 1888 de voltallige cast van de Parijse Moulin Rouge neer, inclusief wereldster La Goulue en – discreet meegenietend in zijn loge – huiskunstenaar Henri de Toulouse-Lautrec.*

MEDAILLE 60^E VERJAARDAG NUMISMATICA ZUIDWEST – VLAANDEREN

Medaille 60^e verjaardag Numismatica Zuidwest - Vlaanderen, titel: Jubelende dansers. Graveur Beni Debacker, geslagen in zilver en brons 80mm. Slagaantal: 2 exemplaren in zilver, 40 exemplaren in brons. De medaille is geslagen bij Mauquoy Medal Company in Grobbendonk. Er zijn nog enkele exemplaren in brons beschikbaar aan 35,00€ per exemplaar over te schrijven op rekening BE 42 4650 1171 0154

120

Het ontwerp is van de hand van Beni Debacker de voorzijde toont twee dansers. Rechts een naakte vrouw naar links lopend met in haar handen een doek. Op het doek van de vrouw staat het embleem van Numismatica Zuidwest -Vlaanderen nl het schild van de Kasselrije van Kortrijk onder het Oostenrijks bewind periode Maria Theresia. Links een naar rechts lopende naakte man met rond de rechterpols een doek die ook door de linker hand vastgehouden wordt. Tekst bovenaan: NUMISMATICA. ZW /-VL onderaan tekst: 1954 – 2014. Rechts onder de voet van de vrouw het monogram van de kunstenaar. De keerzijde: in een opliggende rand in sierletters bovenaan: NUMISMATICA ZW-VL. Onderaan 60ste VERJAARDAG. In het lager liggend centrum tekst in 10 lijnen in sierletter BESTUUR/ / VZ: U. HAUTEKEETE / OVZ: E. VERBEKE / SECR: L.AERNOUT / COÖRDIN. INTERN. BEURS/ M. HAUTEKEETE / LEDEN / K. CROMBEZ, A. GROOTJANS / E. MICHIELS, E. SIERENS / 1954 - 2014

U. Hautekeete